ESCÒLA DE MÈSTRES

MEMÒRIA DEL CURS

1906=7, per J. BARDINA, Director

UNA PESSETA

ESCÒLA DE MÈSTRES

MEMÒRIA DEL CURS 1906-07

ANY 1.er DE SON FUNCIONAMENT

PER

JOAN BARDINA, DIRECTOR

Escòla de Mèstres
Carrer Nòu de St. Francèsch, 23, pral.
BARCELONA

Agrahirèm a la prempsa catalana la divulgaaió y crítica de la present Memòria y de la nòstra òbra social.

Imprempta Francèsch Badia, Doctor Dou, 14. — BARCELONA

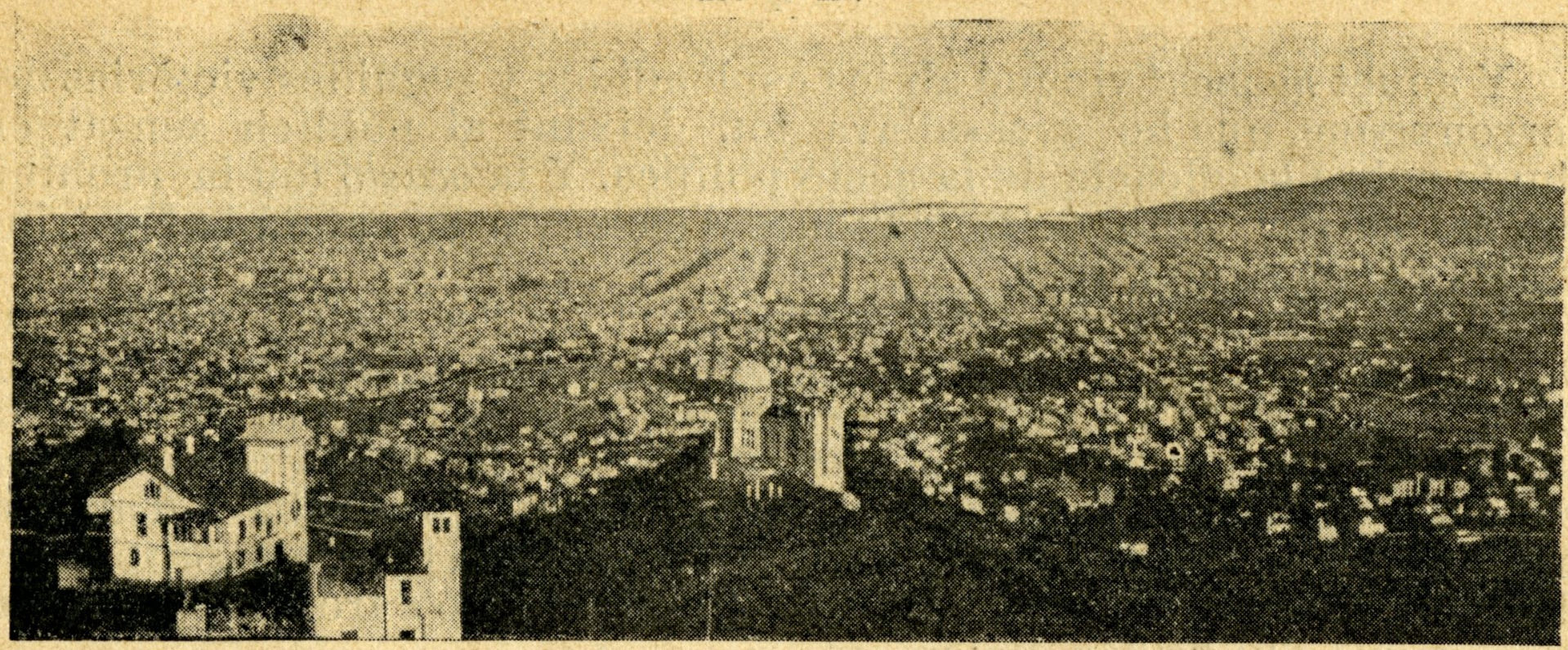

Vista de Barcelona, desde'l Tibidabo. (*Fot. del alumne Josèp Adrián.*)

I

Antecedents

Era l'Octubre del 1902, si no m'erro, quant vaig començar a *La Veu de Catalunya* la campanya pedagògica.

Per què vaig iniciarla, y precisament en aquèlls moments?

Cansat, nòy encara, d'una vertiginosa lluita en un partit polítich, lluita—sense vanitat—heroica, y desenganyat de la eficàcia dels remeys purament polítichs, per lley de reacció—inevitable en un esperit lluitador—vaig convencem de que no hi havia més que un camí pera la regeneració estable: la reforma dc les generacions per la educació.

Ja en aquèt terrer, no haig d'explicar com va devorar mon esperit els llibres capdals d'educació escrits a fora; el com vaig escullirne alguns com a punt de marxa de la òbra que vagament anava dibuixantme; el com vaig persuadirme fermament, no sòls de la tessis general de que la educació era la gran y única palanca, sino també de que, devent acceptar lo bò que tant abunda enllà de les nòstres fronteres, era absolutament necessária una ferma base nacional sobre que desenrotllar tot el sistema, fornal d'assimilació de tot lo bò dels altres.

Aprofitant un parèntesis a les meves tasques universitáries, a causa de greus malalties, vaig agafar el títol oficial de mèstre, patent de còrs, se sòl dir, pera fer malbé les generacions, però necessária també pera intervenir activament en tots els ordres de la vida pedagògica catalana.

Ab el títol, moltes lectures y encara més meditacions, sòls cercava ocasió a propòsit pera llençar l'ideya dintre d'un *moment polítich* propici; y subratllo'l mot, pera dar a entendre que no soch dels qui ho fien tot en la bondat del ideyal.

Y aquet *moment* vingué ab les esplèndides y seguides victòries del lerrouxisme, que ho avassallava tot, deixant al públich sensat en dupte sobre la eficácia de la acció política. Y la *ocasió* fou la prohibició del senyor comte de Romanones d'ensenyar en catalá la Doctrina en les Escòles públiques.

Llavores vaig començar la campanya a *La Veu* y altres periòdichs y Revistes professionals. Coneixia totes les dificultats de la magna òbra que portava tot just mig deliniada, y savia que era necessária una llarga sembrada pera després recullir fruits. Ab la campanya la començava aquesta sembrada, al mateix temps que acabava d'armarme finint els meus estudis universitaris, fondejant els problemes d'educació, meditant sobre cassos y còses que no's troven pas als llibres, o que s'hi troven malament.

Jò no he de recordar la meva llarga y intensa campanya. Però sí que diré que ella va darme, desseguida, uns resultats tals, que'm vaig convèncer més y més de que'l moment y ocasió escullits no havien pogut haver sigut més encertats.

Les noves de societats que's removien inquietes devant de les meves prèdiques, venien a dotzènes. El gròs públich catalanèsch corejava arrèu les meves conclusions. Els periòdichs copiaven ab preferència els meus pòbres escrits. Les entitats més importantes posaven a l'ordre del dia la qüestió educativa. Les personalitats més eminentes se m'oferien incondicionalment. Y tót això era ferma garantia d'èxit, perquè jamay jò havia freqüentat cap entitat d'aquèstes, ni coneixia personalment a quasi ningú dels meus entussiastes colaboradors, als qui hauria nomenat aduladors empalagosos—a tant arrivaven les lloances—si no m'hagués constat que no'ns coneixiem ni de lluny personalment.

Dels centenars de cartes y comunicacions apilotades desde llavores, no més vull citar—perquè posterior explicacions ho exigeixen—la intervenció del amich y mestre, don Enrich Prat de la Riba, qui, sempre atenta l'orella a tota la integritat e la qüestió catalana, no oblidant en el batibull polítich els negocis educatius, y malalt de greu malaltia que immediatament y per llarch temps el posá fòra de nosaltres, m'escrigué desde Caldes, ja als primers articles meus, oferintse pera posarnos d'acòrt y fornir els fonaments de la gran òbra educativa.

Passaren mesos. Al calor de la campanya, se fundaren «Escòles Catalanes». Y, l'una darrera l'altra, se n'han anat alçant de totes menes a tots els indrèts de Catalunya, sobre tot a Barcelona.

Está clar que no responien elles, ni responen ara, al pensament nòstre, fundades quasi totes prematura y infantilment per gent inexperta. Però, qui podia prevèure un èxit tant colossal y immediat a la meva campanya? Aixís es que, per culpa mateixa, potser, d'una lluita massa intensa, van granar ideyes abans d'hòra, sortint fruits orfes de maturitat y desviats del sentit nòu que nosaltres voliem dâlshi.

Això fèya del tot necessari l'encarrilament d'aquèstes Escòles, dintre de lo possible; y dich *en lo possible,* perquè coses hi havien que no més trayentles no enredarien, y això no's podia fer, donat l'entussiasme irreflexiu dels qui les havien creades. Aquèsta necessitat pedagògica, junt ab la coincidència de la tornada a Catalunya den Prat, refet y curat, y la amenaça d'una nova desviació ab Escòles exclusivament obreres y catalanistes que s'estaven anunciant, feu que's pensés en la creació d'un PATRONAT D'ESCÒLES, que n'implantés a Catalunya una xarxa, encarrilés els mestres desviats y desfés paulatinament tot lo mal fet.

De la organisació tècnica del Patronat vaig encarregarmen jò, escribint, al efecte, una Memòria, encara inèdita, sobre *Organisació d'Escòles*. La complicada organisació del Patronat, personal y metálich, era tasca del Sr. Prat, qui va treballar fortament.

Per què no's va crear aquet Patronat, que havia sigut anunciat en la prempsa diária, que ja feya editar llibres, que tenia Estatuts, que celebrava ja reunions preparatòries? Les causes foren múltiples, y n'hi hagué de tant llògiques y reyals com altres d'inexplicables.

Deixant aquèstes, que'ns portarien a relacions quasi macábriques en assumpte tant seriós y clar, en senyalaré dues que, elles sòles, eren suficientes pera abandonar—al mènys per de moment—la creació del Patronat, confirmantme en les meves primitives ideyes sobre la tasca pedagògica a fer, que no eren pas la fundació de cap entitat creadora d'Escòles noves.

La primera causa era un fet importantíssim, que jò no esperava pas en tota la magnitut ab que va presentarse, és a dir, la conformitat de centenars de mèstres catalans, ab Escòla overta, respecte a les meves doctrines. Això variava la qüestió. Podiem abandonar tants d'educadors com ens demanaven llum y guia, pera fer de la llur Escòla un bòn centre educatiu? No calia aprofitar aquèsta fòrça colossal, ab arrèls fondes y nombroses en el professorat privat y en l'oficial, y transformar mèstres y Col-lègis, apoyantnos en la fòrça d'inèrcia d'una còsa ja establerta y viable? Era possible un Patronat que implantés 4.000 Escòles a Catalunya, ab 20.000 pessetes diáries de pressupòst? Tindriem, encara que fos aixís, els mèstres necessaris? No fora millor transformar lo molt ja existent, donada la bòna disposició d'aquèts bons mèstres, que no pas crear algunes Escòles sense influència visible en el total moviment nacional?

Aquesta era la meva ideya primitiva: restauració, reformació, no creació y improvisació. Y la actitut entussiasta de dotzenes de mèstres de tots indrèts devant dels meus pòbres progectes, feu confirmarme en la primitiva ideya y refredarme de la fundació del Patronat, que sòls com a mal menor anavem a instituir, pera encarrilar les Escòles que naixien aquí y allá com per art d'encantament.

Excursió a Sant Medí. Conferència d'art per en Eudalt Canibell. (*Fot. del professor senyor Brangulí.*)

La segona causa d'aplaçament del Patronat fou el tom que's vesllumava que anaven a pendre les eleccions municipals y provincials futures. L'acció demagògica mimvava; l'exèrcit dels bòns anava engruixintse; els futurs còssos provincial y municipal tindrien aviat una

majoria sana. Y d'aquí dues preguntes, que sens dupte va ferse el senyor Prat de la Riba: passada la agudèsa del perill demagògich, obririen la butxaca els potentats de Catalunya? Apoderats nosaltres dels Ajuntaments y les Diputacions, no podriem trèure'ls quartos del procomú y obrar sobre'ls mèstres establèrts, ademés de protegir les institucions de nova creació?

Aixís—apart minúcies no dignes d'estamparse y mènys encara de tenirse en compte, encara que algú les hi hagi tingudes—hi havia causes suficientes pera deixar apart el Patronat progectat, y llençarse de ferm a la acció sobre les Escòles existentes.

Y aixís hem treballat de fèrm en extrems importants que aquí no és del cas detallar. Aixís, al mateix temps que aplacavem un xich la campanya periodística en papers polítichs, la accentuavem en les Revistes dels mèstres públichs y privats; vam introduirnos en moltes societat pedagògiques; vam aixamplar la propaganda per mèdi de correspondència privada, creantnos en el magisteri una xarxa d'amichs corals; vam fer la «Acadèmia Pedagògica Catalana»; vam intervenir en quasi totes les qüestions professionals; vam pesar sobre'ls Ajuntaments, y en especial sobre'l de Barcelona; vam lligar en una Federació totes les entitats pedagògiques barcelonines; vam escampar en conferències les ideyes regeneradores; y per sobre de tot aquèt treball immens—executat en hores robades a la sòn y a la labor diária pera guanyar el nostre pa—vam ideyar l'*Escòla de Mèstres*, que determinarem crear allá als començos del 1906, que funcionava ja al Octubre del mateix any, y ara es l'obgecte exclusiu de la present Memòria.

II

Progecte d'Escòla de Mèstres

Y vam començar la odissèa, que de debó ho ha sigut la instauració de la nostra Escòla.

Nosaltres cavilavem així: les Escòles Normals Oficials s'escapen de la nostra acció, per varis motius invencibles, si bé evidents. A les Escòles Normals formen els mèstres que demá han de regentar totes les Escòles, públiques y privades. Sortits d'allá ab ideya falsa de la educació nòva; òrfes de tota costúm física y econòmica; petrificats llurs enteniments per l'acció constanta de llibres, mèstres y procediments; sense noció del nacionalisme pedagògich, del qual n'ignorarán fins la existència; sense un mot de qüestió social y d'equilibri y d'humanisme y d'harmonia; ignorants de les fecondes corrents de la Pedagogia estimulanta y alhora solidària, y tot plegat estètica; reduit tot llur bagatge a uns Programes centenaris, que de tots els factors integrals s'ocupen sòls d'un, l'entenimènt, y encara ab deficències claríssimes, què podien ser els mèstres de la futura reforma pedagògica?

Donchs nosaltres sortiem a la dificultat insuperable, y traçavem els nòstres plans, que ab unanimitat van tatxar de quimèrichs els més entussiastes.

Obrirèm una Escòla exclusiva pera futurs mèstres, d'abdós sexes.

Apelarèm a les Societats, pera que cada una pagui els gastos oficials a un o més alumnes, podent així nosaltres fêlshi pendre'l títol oficial y ocupar places. Apelarèm al patriotisme particular pera que'ns aboni lloguer y electricitat y material. Apelarèm al patriotisme y a l'amistat d'homes excel-lents, encarregàntelshi càtedres gratuites. Apelarèm ab major energia, ab veritable sanya, a la nòstra activitat y abnegació, pera que tregin forces d'hont no n'hi ha ja quasi, y dediquin mig dia—que necessitèm pera'l nòstre pa—a les tasques de la Escòla, gratuitament, fervorosament, és a dir, apostòlicament.

Escullirèm noys y noyes, de la classe obrera principalment, de 14 anys en amunt, d'inteligència despèrta, redimint talents ignorats y fent alhòra una òbra de misericòrdia y de progrés. Els darèm lo que exigeixin a les Normals Oficials, y ademés tots aquèlls coneixements —tant capdals—que'ls mèstres necessiten y no reben; tota aquêlla educació integral que'ls fará humans, equilibrats y fòrts; tota aquêlla vocació—sobre de tot, sobre de tot—que enxufa en lo més amagat del educador aquèll sentit indefinible, aquèlla sugestió imperiosa que fa del mèstre un pastor de pòbles.....

Serán pòbres aquèlls alumnes y els caldrá fer oposicions pera guanyarse'l pa. Serán naturalment espavilats. Tindrán una fonda educació integral. Tindrán una instrucció ampla, fonamentada. Tindrán sentit pedagògich. Y la nostra Escòla será seminari de pedagòchs, ab material complert, ab taller de fusteria y ferreteria, ab moblatge artístich construit pels alumnes, ab máquines de composició y de còpies y d'imprimir; ab camps d'experimentació, ab práctiques y exemplars y progeccions elèctriques; ab la neteja y administració portades pels mateixos alumnes, del més rich al més pobre; ab apunts diaris al istil belga; ab gavinets de química y cambres de fotografia y registre antropomètrich y Medecina Escolar y Pedagogia Nacional; ab un professorat amich y company dels alumnes, y uns alumnes idolátrichs de la nostra Casa y de la Professió; ab excursions ordenades; sense premis ni cástichs enllòch, armats no més de les dues armes modernes del dever de progrés y la acometivitat entussiasta.

Lliçó d'Educació de la Voluntat (primer curs), pel professor senyor Jové. (*Fot. del Sr. Branguli.*)

Y la conquesta de les Escòles, així, será segura; y la conquesta de Catalunya, després, general, immediata, total, indubitable.

Aixís era'l plan general. Ideyalismes generosos, deyen els més entussiastes. Y talment ho eren: una borratxera de somnis daurats, forjats en el sí fecón d'una imaginació pletòrica. Per xò reyen els amichs quant els deyem formalment que al cap de dos anys (erem al istiu del 1906) treuriem ja 20 mèstres ab títol oficial, y així, cada any, una fornada semblanta...

Però jò may vaig duptar. De dificultats n'he vistes de pròu grosses pera que aquèstes m'espantessin. Ma curta vida ha sigut pròu llarga en alts y baixos, nusos desfets y perills vençuts, pera que no mideixi ja llur magnitut sinó pera doblar la escomesa pera arramblarlos. He hagut de lluitar en tantes esferes—poble, ciutat, seminari, institut, Universitat, Normal; acompanyant, mestre, conferenciant; soldat polítich, editor—que poques contradiccions més altes, sempre vençudes, poden interposarse en mon camí.

Anava a fer, a realisar, sortint del ideyal, pera pastarli una carn y vestirli un còs. Com a pròlech, vaig associarme a dos amichs excelents, estudiosos y entussiastes: la llavors senyoreta Josepa Soronellas, mèstra de nòva fornada, y el doctor Fèlix Jové, el meu inseparable company desde que vam conèixens, moguts per una mateixa ilusió, en les nostres bregues universitáries. Identificats en el mateix ideyal, anavem a realisar la gran obra, disposats a tot...

Y tots très vam començar la realisació dels llarchs plans, ab la fè del qui may dupta, ab un còr ample que demanava dificultats pera vènceles, ab la respectable cantitat—reunides les tres fortunes—de 28 pessetes...

La Veu va deixarnos la máquina de compondre y de còpies. L'entussiasme del amich Eladi Homs, avuy pensionat als Estats Units pel Ajuntament, predestinat a gran mèstre, va férnoshi les circulars. Mossèn Camil Vives, altre benemèrit, va tirânse altres papers, graciosament, en sa petita imprempta. Y de les 28 pessetes, comprats paper, segells y tintes, encara van sobrar alguns cèntims, això sí, passant nosaltres mateixos les circulars y els sobres...

Però no vull continuar el detall de la vasta emprèsa. Quédinse les suors amagades. Sols vull exposar els resultats immediatament obtinguts de les cent y una visites, cartes, converses, circulars y gestions que vam fer en tots sentits.

III

Obtenció de tot lo necessari pera la Escòla

Vam llençar l'ideya al Juny. A mig Septembre teniem ja llogat un doble pis principal al carrer Nou de Sant Francèsch, ab ample jardí, sala pera tallers, y una casèta expressa pera rentar, planxar, marqueteria y imprempta. Satisfets un trimestre avençat, altre trimestre de dipòsit, 300 pessetes de reparacions, neteges, petits adops, etc. Total: a vora de 2,000 pessetes.

Moblatge fet als nòstres tallers, ab pupitres a gust nòstre en forma y material, seyent giratòri y elevatòri, peces de ferro foses expressament, tinters de vidre amotllats segons model ideyat de la Es-

còla; piçarres montades per nosaltres, eines en gròs pera la neteja, cadires, taules, penja-robes y llibreries. Valor d'una pila de cents pessetes.

Dues máquines de còpies de la marca millor; dos pianos, superps sobre tota ponderació; dues máquines de cosir, última novetat; servèy abundant de llums y lámpares. Valor de més de 6.000 pessetes.

Botiquín complert, material de Química abundant, material mòvil en papers, llápiços, plomes, llibres y guixos, material de treballs manuals, flls, sedes, cotons y robes, èines de jardineria, ab valor contant de més de 1.000 pessetes.

Una vintena de socis protectors (1) ab unes 100 pessetes mensuals.

La ofrena, per alguns anys, d'un gran solar vora la Gran-Via, feta pel amich Joseph M.ª Cuyás.

La ofrena d'una complerta instalació elèctrica a un tèrç del preu.

La ofrena d'una trentena de professors, pera donar gratuitament, per tot el curs, una assignatura (2).

La ofrena de sis metges, pera serveys gratuits (3).

La ofrena de très advocats, pera tot lo necessari (4).

La matrícula d'una quarentena d'alumnes, pagántelshi'ls gastos oficials (matrícules a les Normals Oficials, exámens, treballs manuals, labors) una munió de societats entussiastes de la Educació (5).

(1) Pera etèrn agrahiment a n'aquests primers desinteressats protectors nòstres, posèm els llurs noms, per ordre de data: Josep M.ª Valls y Vicens (q. a. C. s.), Pere La Rosa, Emm. Cardenal Casañas, J. Monegal y Nogués, N. Verdaguer y Callís, Emili Vidal Ribas, Carles de Fortuny, Pere Grau Maristany, Jascinto Puget, Joaquím Ribera y Cuadrench, Arthur Bulbena, Jaume Solá, Joan Cuffí, Enrich Batlló, Successors de M. Calvet, Eusebi Güell y Bacigalupi, Marián Estrada, Alexandre M.ª Pons (q. a. C. s.), Josep Maria Mas, Marquès de Camps, Loonci Soler y March, Ignasi March, Agustí Torras, Mercé Armet, Josep Pardo y Rossend Peitx. L'editor Sr. Gili ha donat pera la Biblioteca de l'Escòla una importanta colecció d'obres que tè publicades. El Sr. Canibell va fernos el dibuix del segell de l'Escòla.

(2) Vetaquí la llista del professorat, llavores ultimada:

Joan Bardina, Pedagogia Nacional y Pedagogia general; **Jesús Bellido,** Higiene; **Jean Bordeaux,** Francès; **Josèp R. Bulbena,** Taquigrafia; **Josèp Carner,** Literatura; **Gayetá Cornet,** Dibuix; **Josép Elias,** Educació Física; **Norbèrt Fònt y Sagué,** Ciències Naturals; **Ignasi Gall,** Història; **Joan Gibèrt,** Solfa; **Pere J. Girona,** Química; **Rupert Goberna,** Solfa; **Carles Jordá,** Dibuix linial; **Fèlix Jové,** Gramática y Educació de la voluntat; **Joan Llaverias,** Dibuix; **Manuel Marinel-lo,** Aritmètica; **Joan B. Orriols,** Geografia y Física; **Francèsch Parés,** Agricultura; **Josèp Pijoan,** Art; **Frederich Rahola,** Economia; **Irène Serret,** Solfa; **Josèp Sobré,** Tallers; **Josepa Soronellas,** Labors; **Josèp M.ª Tallada,** Geometria; **Mercè Torras,** Solfa; **Alfons M.ª Vallmitjana,** Pbre., Religió; **Jaume Vila,** Gimnássia; **Josèp M.ª Baranera,** Director esperitual.

Cambis durant el curs: Cessá el qui ho era de Física-Geografia primer, encarregantse de la 1.ª el professor de Química, Dr. Girona, y de la 2.ª el professor D. Rossend Serra y Pagés.—Substitució del de francés, encarregada al principi a n'en Jean Bourdeaux, per M. Paul Cezerac.—Cessa el de Religió, encarregantsen el Sr. Bardina, igualment que de les assignatures Dret y Llegislació y Història de la Pedagogia.—Sustitut del Sr. Carner, el Sr. Ferrán de Sagarra.—Ajudanta, la Srta. Esperança Fábregas.—Ajudant de fusteria, l'alumne ex-fuster Fèlix Foguet.

(3) Dr. Bellido y Golferichs, professor d'Higiene; Dr. J. Roselló y Vilá, medecina noys; Dr. R. Plá y Armengol, medecina noyes; Dr. Emili Monturiol, cirurgia. Treballat tot entussiastament per la «Academia d'Higiene de Catalunya». També han ofert llurs serveys facultatius, prometent en tot sa cooperació entusiasta, el president de l'Unió Catalanista Dr. D. Martí y Juliá y el regidor del Ajuntament de Barcelona, Dr. Narcís Fuster.

(4) Don Jaume Carner, diputat a Corts, Don Josep Comas y Romeu y Don Ascensi Portabella.

(5) Posades ab ordre de data:

Ajuntament de Barcelona, 3 noys y 3 noyes; Diputació Provincial de Barcelona, id.; Associació Catalanista d'Agramunt y sa Comarca, 1 noya; Centre Autonomista de Dependents del Comers y de l'Industria, 1 noya; Agrupació Regionalista de Terrassa, 1 noya; Centre Catalá de Sabadell, 1 noy; Atenèu Obrer Catalá de Sant Martí (Sr. Ribera y Cuadrench), 1 noy; Cambra Agrícola Oficial de Montblaneh, 1 noy; Agrupació Catalanista del

La adhesió de tots els elements de valúa dels camps més oposats, desde l'Eminentissim Sr. Cardenal-Bisbe de la Diòcessis, fins al catedrátich y regidor, Sr. Giner de los Rios, desde l'entussiasta home de carrera al pobre obrer, desde'l diari de gran circulació fins a l'humil quinzenari...

Excursió al Mas Guimbau. L'avantguarda dels noys. (*Fot. de la alumna Carme Rotger*)

Es a dir. Teniem una quarentena d'alumnes, y tot el professorat, moblatge, local y cabals mensuals necessaris pera començar. En dos mesos haviem realisat aquells sòmnis «irrealisables».

Y com que portavem preparada al detall tota la trama interior de la organisació respecte a Estatuts, Reglaments, plans d'Estudis, hoharis, mètodes y disciplina, vam poder dir allá a mig Septembre que'l miracle ja era fet, que la «Escòla de Mèstres» era una realitat, y una realitat de robustíssima generació.

Les suades, els treballs, les llargues engúnies, les energíes esmersades, les lluites en tots sentits que van rodejar sa naixensa, no valen la pena d'ésser relatades. Que quant els resultats d'un'òbra són tant colossals, representen no rès els desenganys parcials rebuts, els treballs febrosos, els sacrificis continuats.

La *Escòla* era. Això és tot.

IV

Règim interior de la «Escòla»

Les classes devien obrirse l'1 d'Octubre. Per retraç de material no fou possible ferho fins el 15. Vam aprofitar el mes (mig Septembre y mig Octubre) en l'arranjament del local y la publicació de plans y Reglaments.

Lo primer fou una tasca immensa. Alguns futurs alumnes ja van venir a ajudarnos, y, gran matí, ens haurìau vist a la Escòla desmantelada, capgirant el jardí, carretejant pedres, picant claus, pintant

Cassino Mercantil, 1 noya; Centre Català d'Horta y Sta. Eulária, 1 noy: Associació Protector de la Ensenyansa Catalana, 1 noy y 1 noya; «Fomento Martinense», 1 noy; Unió Catalanista, 1 noy y una noya; Escòles del Districte segón, 2 noys; Federació Escolar Catalana, 1 noy y 1 noya; Centre Autonomista Catalá de Sant Gervasi, 1 noy y una noya; Cambra Agrícola Oficial del Vallés, 1 noya; «Círculo Católico» de Sans, 1 noy; Lliga Regionalista de Barcelona, 3 noys; Ajuntament de Papiol, 1 alumne; Associació Catalanista de Montblanch, 1 noya; Ajuntament de Sarrià, 1 alumne; Atenèu Dêmocràtich Regionalista del Poble Nou, 1 noya; Atenèu Barcelonì, 1 noy y 1 noya.

mobles, netejant cascades, estrenyinant recons, posant timbres, escombrant brutícies. Ho vam trasbalsar tot, sortint ab la nòstra.

Respecte de plans y Reglaments vam ser sempre d'opinió de ferne'l mínimum possible: lo absolutament necessari dintre del règim nou que anavem a establir. Vam publicar, llavors, els que han regit tot el curs, que són, ab petites modificacions, els qui regirán el curs que vé. Ens interessa publicarlos, pera dar ideya del nòstre pensament en certes coses.

a) **Reglament exterior**

1. La *Escòla de Mèstres* té per objecte fer bòns educadors d'abdós sexes, dántelshi no solsament la instrucció que l'Estat exigèix pera'l títol oficial, sinó, ademés, totes les ensenyances que donen als mèstres els paissos saxons, y, sobre tot, aquèlla educació y sentit especial que són el secret dels veritables educadors.

2. Pera ingresar se necessita:

a) Solicitar examen d'ingrés en Septembre, Janer o Maig, per mèdi d'impresos que's faciliten a la Secretaria.

b) Ser aprovat a tots els exercicis dels exàmens d'ingrés, que's verificarán del 25 al 30 dels citats mesos.

c) Presentar el Baptisme (del Registre Civil), legalisat per 3 notaris y Certificat de vacunació d'un metge qualsevòl.

d) Ser subvencionat per alguna entitat, ab la quòta mínima de 10 pessètes mensuals; o bé pagar mensualment una quòta proporcional a la fortuna del interessat, sent la mínima de 15 pessètes.

e) Tenir 13 anys ans d'acabar el de matrícula, tractantse d'alumnes subvencionats; y 10 anys fets, si són alumnes particulars.

f) Subgectarse a tots els Reglaments y Direcció de la Escòla.

g) Portar 2 bates uniformes, modèl de la Escòla, y alguns obgectes que's detallen a la Secretaria.

3. La Escòla té 6 cursos: **un de preparatori** pera l'*ingrés* a les Normals Oficials; **dos d'Elementals** pera *mèstre elemental;* **dos de Superiors** pera *mèstre superior:* y **un d'ampliació** pera preparar a oposicions d'Escòles y també, pels qui sobressurtin, a *oposicions a cátedres* d'Escòles Normals.

4. L'ensenyança será cíclica en sos 5 primers cursos; dantse a tots les mateixes matèries, desenrotllades, en extensió y intensitat, en 5 cicles graduals.

Aquèstes assignatures serán:

a) ESTUDIS PEDAGOGICHS

Pedagogia general (Psicologia, Llògica, Metodologia, Organisació).
Pedagogia Nacional Catalana (cátedra dels Estudis Universitaris Catalans).
Educació de la Voluntat (Etica, Carácter, Sociologia).
Història de la Pedagogia (general, d'Espanya y de Catalunya).
Drèt y Llegislació (universal y d'Espanya; general y escolar).
Economia (general, política y domèstica).
Higiene (Anatomia, Fisiologia, Medecina vulgar, Antropometria).
Dibuix pedagògich (sistema Mont-d'-Or).
Estètica (Arts y sa Història; educació del gust).
Gimnássia suèca (teoria y práctica).

b) ESTUDIS GENERALS

Llenga Catalana (ab Gramática general).
Llenga Castellana (ab Vocabulari y práctica parlada.)
Llenga Francèsa (idem).
Religió (Dogmática, Història Bíblica, Eclesiástica y de les Religions).
Geografia (Cosmografia y Estadística; de Catalunya, d'Espanya y general).
Història (extèrna y de la Civilisació; general, d'Espanya y de Catalunya).
Literatura (catalana y general).
Aritmètica (racional, cálcul, comptabilitat, Algebra).
Geometria (Trigonometria, Aplicacions al Tall y als Treballs manuals).
Dibuix linial (geomètrich y aplicat).
Ciències Naturals (Zoologia, Botánica, Mineralogia, Geologia).
Agricultura (teoria y práctica; Meteorologia).
Indústria (Mecánica, Física y Química).

c) ESTUDIS ESPECIALS

Politèsa y Tracte social.
Caligrafia (llètra vertical nòrt-americana).
Taquigrafia (sistema Garriga reformat).
Música (solfa, piano, coral).
Lectura-Escriptura.

d) TREBALLS MANUALS

PELS NÒYS

Fusteria sobre moblatge escolar.
Ferreria sobre obgectes científichs.
Marqueteria ab sèrres a má.
Tornejar.
Explotació d'aus y mèl.
Treballs agrícoles.
Treball en paper y cartró.
Modelar.

PERA LES NÒYES

Cusir blanch y de color.
Tall de ròba. Mòdes.
Brodar y tapiceria.
Malla, ganxèt, mitja.
Flòrs y papers artístichs.
Cuinar.
Jardineria.
Rentar.

e) CONFERENCIES

Una de lliure cada setmana per una notabilitat.
Una de moral cada setmana, pel director esperitual.

5. La instrucció será práctica. Els musèus, gavinèts d'experiments, coleccions, aparèlls, bibliotèca, etc., funcionarán constantment. Desterrada la explicació, s'empleyará'l diálech entre mèstres y alumnes, la intuició de lo que s'expliqui, sia ab els obgectes reyals,

sia ab llur representació ab la potenta llanterna de progeccions elèctriques de la Escòla.

6. Al 6.è curs hi haurá repás de tot lo del 5.nt, ampliació de Ciències o Llètres, Llatí y Alemany o Inglès.

7. Els llibres quedaran reduhits a la més petita expressió, substituintse la falta de textes bòns per una fulla diária hont constin, molt resumides, les rahons, práctiques, etc., que s'hagin explicat.

8. En les classes que s'ho pòrtin, nòys y nòyes tindrán aula apart: labors, gimnásia, etc. En lo demés se seguèix el sistema co-educatiu, baix la vigiláncia dels profesors, la direcció del director general y la intervenció del director esperitual.

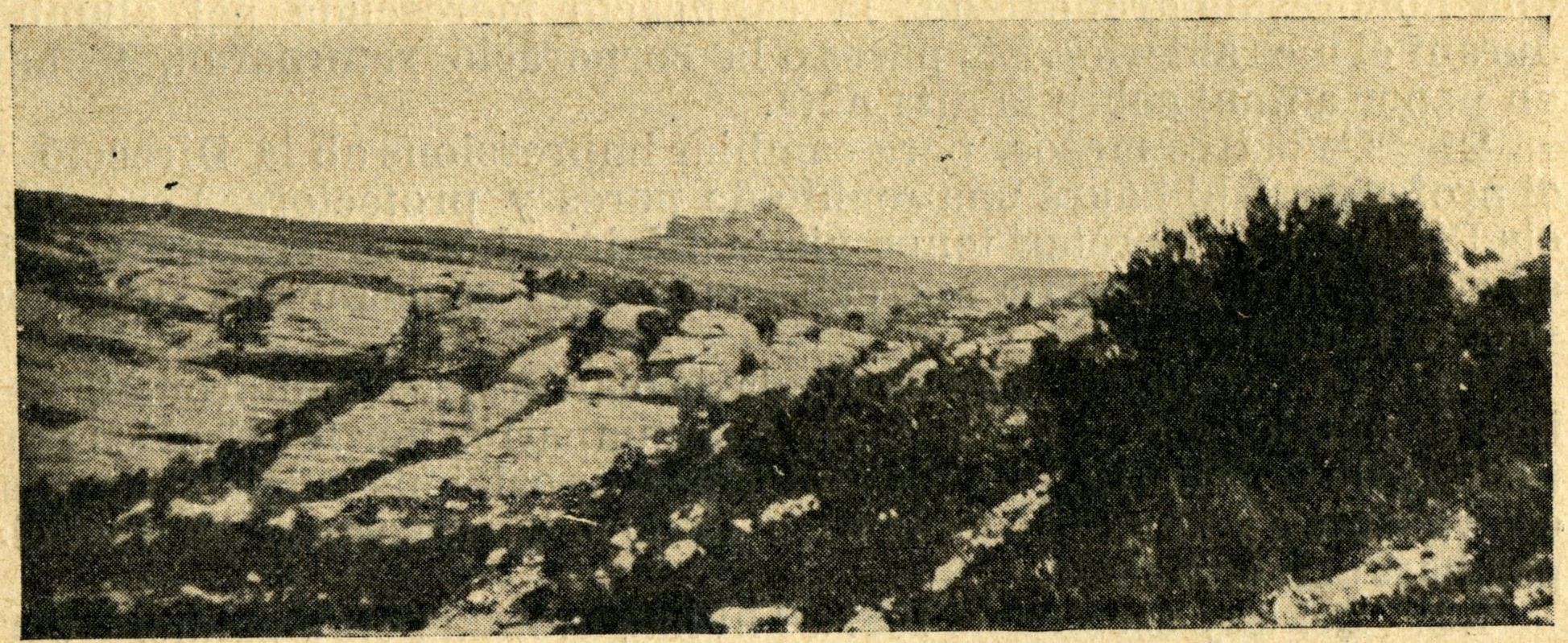

Cimals de Sant Llorenç del Munt, (1200 m.) (*Fot. del Sr. Bardina.*)

9 La netèja, conservació y arreglo dels gavinèts, musèus, etc., y fins del local, va a cárrech, alternativament, de tots els alumnes. També ells pòrten la Secretaria, administració y totes les fèines de la Escòla. No's fa cap distinció en rès en prò de cap alumne.

10 Les úniques festes són: les de precepte, tardes de Carnaval, del 23 Desembre al 2 Janer inclòsos, del dimecres Sant al següent dimecres inclòsos, y la diada de Sant Jòrdi.

11. A la Escòla no hi ha prèmis ni cástichs de cap mèna. L'alumne de conducta irregular no més pòt ser expulsat de la Escòla, temporal o definitivament. Els concursos sòls podrán organisarse ab prèmis consistents en cantitats en metálich pera'ls guanyadors, les quals ingressarán a la Caixa d'Estalvis Escolar, a nòm d'ells.

12. Hi haurá, al mènys, 2 excursions mensuals, ab el triple fí higiènich, moral y científich. No hi pòden assistir més que'ls alumnes, professors o conferenciants excepte a les de nit.

13. Complèten la educació de la Escòla váries institucions complementáries, còm la *Caixa Escolar d'Estalvis, Escòles práctiques* agregades, *Vetllades* y funcions escolars, *Classes per correspondència* exercides per alumnes llestos, etc.

14. Escòla integral en tot, y més educativa que instructiva, en tot tendirá a n'aquesta integralitat y a n'aquèt sentit educatiu: fer hòmes-mèstres, no memoristes desequilibrats.

15. Les classes duren de 8 a 12 del matí y de 3 a 7 de la tarda, fentse les excursions, generalmeut, en hòres extraordinaries dels dies festius.

16. Fins que's logri establir una *Cuina Económica Escolar*, els alumnes, ab permís del director, podrán dinar al local de la Escòla degudament vigilats.

17. Les mensualitats, tant particulars còm de corporacions, no, omplint encara els gastos oficials justos, se paguen també als istius y cada mes, per endevant.

18. El maxim d'alumnes de cada curs és 20. Cada un té son pupitre, calaixos apart, y tamborèt, modèl-especial, amotllat a totes les prevencions higièniques y pedagògiques.

19. El curs dura del 1 Octubre al 30 Juny. Del 16 Juliol al 16 Septembre hi han els cursèts d'istiu, que duren de 8 a 1 del matí.

20. El 5 de cada més será remèsa als pares y entitats protectores una nòta-resúm-gráfica de la calificació merescuda pel alumne, durant el mes anterior. Els pares o la corporació retornarán, firmat, un paper adjunt sobre la dita nòta.

21. Cada très mesos, pera cambiar impressions ab la Direcció y el professorat, hi haurá una reunió de pares y protectors. Pera ells, els Directors y Secretari tenen visita diária, a hòra determinada. A fi de curs se'ls dará escrita una calificació final especificada, dels respectius alumnes.

22. La Escòla, un còp acabada la carrera, se compromèt, per interés públich y dels alumnes, ja a escamparlos per les Escòles particulars de Catalunya, ja a presentarlos a oposicions oficials de places vacantes, y ab el pès de la seva influència, assegurar la justícia per part dels tribunals.

23. Pel any escolar de 1907-08 hi han montats els 3 primers cursos: ingrés y dos elementals. Pera més detalls, tant la Direcció còm la Secretaria tenen despaig diari a hores determinades.

b) Els manaments del bon mestre

1

Tots sóm germans. Tots, de fet, sóm estretament solidats pera'l bé y pera'l mal. El bé del un retopa infaliblement en els altres. El mal d'altri, a la llarga, es nòstre mal. Per altruisme y per egoisme devèm cooperar a la perfecció dels demés. L'indiferent y l'envejós laboren llur pròpia ruina.

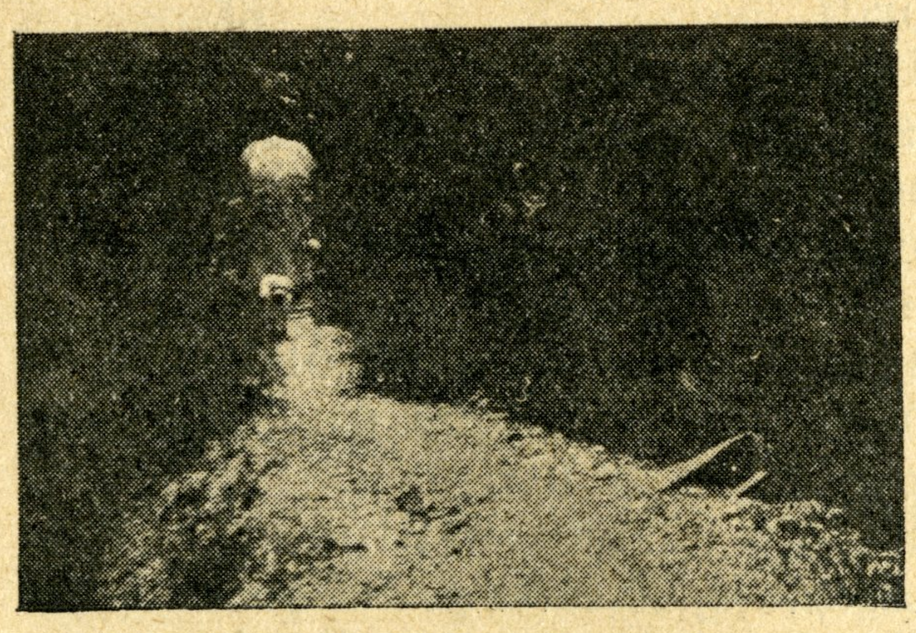

Les nòyes de l'avantguarda d'una Excursió. (*Fot. del alumne J. Bonsoms*)

2

No t'acontentis ab l'*estatu quo*. Tingues ilusions, maquina progectes, elabora desitjos, pugna pera realisarlos. Tot y treballant pera la perfecció dels altres, vulgues ser més que ells: més fort, més bò, més sabi, més rich, més bell. Y lluita, pera serho, fòrtament, astutament, però moralment. Així serás home d'acció, y, per lo tant, dels triomfadors. Escull com a mèdi una educació que't fassi apte pera *la vida del teu temps*.

3

Les dificultats són la sal que saboreja la lluita. Lluita sense dificultats es sòl sense llum. Home sense lluita és parássit extirpable. Les dificultats abunden en bellèsa, a voltes trágica. Al inútil l'acobardeixen; al predestinat l'ageganten. Home de progectes, que comença y no acaba ab inconstáncia, home barbre. Les coses se comencen, se treballen, se llimen, se perfeccionen, s'acaben. Enginy, emprèsa, constáncia.

4

No vulguis lo impossible. Y pera conèixeho, mida bé abans les teves forces, sense presumpció, però també sense defalliments de cap mena. Les teves aptituts, el teu enginy, la teva inspiració. Per un és possible lo que per altres, més d'un cop, es impossible. Y si'l resultat d'una emprèsa no t'és favorable, tampoch t'has d'espantar. Si la fruició del triomf te porta la satisfacció de tes nobles aspiracions, la conformitat en la desgrácia te donarà trèmp pera llençarte adelerat cap a la realisació d'altres emprèses més altes. La por no l'ha de conèixer l'home digne. No perdis may la serenitat. Y menys encara l'esperança.

5

No creguis les dites dels altres, sinó les òbres. Y si has d'atenirte a paraules, mira llur veritat més que llur bellesa, però tampòch descuidis llur bellesa. Tu no diguis may, sense necessitat absoluta, *faré* tal cosa. El futur és el segell dels homes inútils. *Faig* això, *faig* allò. Aquests són els homes fecons, els qui serán, els qui són.

6

Fes les coses perquè es ton dever. Jamay per por a premis ni a cástichs. Així serás bò y viurás tranquil. Ara, si, més que per dever, saps obrar per entussiasme, per ilusió conscienta, llavors viurás la veritable vida y t'omplirá de plaher el lluitar constant, ardit, rítmich dels homes forts.

7

Admira la bellesa. La bellesa del sòl, de la lluna y dels cèls. La bellesa dels bòschs, del torrents, dels mars y de les tempestes. La bellesa de la grácia y del parlar. La bellesa de lo bò, del enginy, de la força y de les lluites. La bellesa del esperit, dels còssos, de les passions. La bellesa de la casa, del vestit, del cutis nèt, del trespòl curiós. La bellesa de la riatlla y del plorar. Vulgues fruirla la vida, disfrutar, actuarte. Estima'l sòl, l'aire, la ciència, el treball, per lo que tenen d' utilitat, però, més encara, per lo que tenen de fruició. Ama'l menjar, el bèure, les ilusions, els gòigs. Amaho moralment, però apassionadament, intensament, alegrament. Gaudeix fortament aquesta vida, sense barrarte'l camí a un etèrn goig posterior.

8

Pòsa cada còsa en son llòch; cada acció en son temps. Es aquèt un secret de bellesa, de ritme, d'estalvi, de bonhumor y de saviès a.

Ni l'estar sòl, ni'l viatjar, ni'l descansar, ni'l treball més febrós són motius suficients pera arrencar una còsa de son llòch propri, pera engendrar una acció fòra de temps.

9

No't deixis may dir descastat Y per lo tant, no'n siguis. Que en dir la veritat hi pot haver imprudència. no injustícia. Menys toleris jamay que't diguin dolent o viciós. Y per lo tant, no'n siguis. Però encara menys comportarás que't diguin tonto o inútil, padró d'ignomínia en aquèts temps. Y pera que no t'ho diguin, no has de serho.

10

No tothòm servèix pera tot, ni tots els predestinats a sobressortir poden sobressortir en qualsevòl còsa. Una veu interior,—fonda, però perceptible, si és escoltoda—ens diu que tirèm cap ençà o cap enllà. No't fiquis mèstre, si no t'ho diu aquèsta veu que no enganya, si no tens vocació. Pots ser bon edvocat, bon fuster, bon metge, bon escombriaire, bon capellà; però no serás bon mèstre. Mèstre ab vocació, és el ser més feliç entre ses engunies; pasturant els pobles realisa son plaher. Mèstre sense vocació, és la vida més desgraciada y insoportable que puguis imaginarte. No serviràs pera mèstre si a la vocació no hi acompanyes la ilusió y la voluntat de ser més bò, més perfecte que'ls altres.

Descansant del jòch, a la Rabassada
(*Fot. de la alumna Mercè Carbonell.—Curs Ingrés.*)

c) Reglament interior

Es inútil posarlo sencer, per referirse a petits detalls d'administració y disciplina. Es curtissim y está basat en l'ideya de fer als alumnes sers conscients, que cumplèixin sempre per dever y per entussiasme.

L'article 2 determina que les hores de classe són de 8 a 12 y de 3 a 7. L'article 5 distribuyeix els intermèdis de classe. El 7 senyala els armaris y caixons pera cada alumne. El 9 determina que cada setmana hi haurá una alumna o un alumne encarregat de rèbre visites, y dos alumnes pera marcar l'ordre dels treballs, entrades y sortides, etz. L'11 diu que no hi ha més cástich que la no assistència a una o váries classes o la expulsió. El 14 senyala les hores de despaig de la direcció, secretaria y oficines. El 15 faculta als alumnes pera sortir de classe sempre que vulguin.

d) **Reglament d'excursions**

L'article 2 diu que la Escòla pagará tots els viatjes dels alumnes. El 4 dona regles sobre trajo d'excursions. El 6 parla del funcionament del «Botiquin.» El 7 explica la manera de recullir, durant les excursions, material pera museus. El 9 senyala els nèns y nènes que, alternadament, han d'historiar les excursions.

e) **Horari d'assignatures**

PRIMER CURS: Geometria, 2 classes setmanals.—Catalá, 2.—Religió, 2.—Higiene, 1.—Geografia, 2.—Francès, 2.—Agricultura, 1.—Ciències, 1.—Pedagogia Nacional, 2.—Història de la Pedagogia, 1.—Pedagogia general, 2.—Drèt y Llegislació, 2.—Politèsa, 2.—Dictat, 2.—Educació de la voluntat, 2.—Castellá, 2.—Retòrica, 1.—Economia, 1.—Història, 2.—Química, 1.—Física, 1.—Taquigrafia, 1.—Aritmètica, 2.—Dibuix, 2.—Estètica, 1.—Solfa, 2.—Lectura o Conferència, 1.—Labors de totes mènes (nòyes), 12.—Gimnásia, 2.—Cada classe dura uns 50 minuts, haventhi unes 42 hores setmanals de classe y unes 8 hores de descans, ademés de la Gimnásia.

CURS INGRÉS: Seguint, en general, la mateixa marxa, se distingia del primer curs en tenir 4 classes setmanals de lectura catalana y castellana y 2 classes mènys de Pedagogia y una de Geometria. Tot lo d'aquèt curs, naturalment, dintre d'un cercle molt mènys intens que les mateixes matèries del primer, baix les regles d'un sistema rigurosament cíclich.

Els tallers de la Escòla.
Lliçó de fusteria, pel mèstre obrer en Josèp Sobré. (*Fot. del senyor Brangulí.*)

f) Llista d'alumnes.—Noyes

	NOMS	ANYS	ENTITATS PROTECTORES	NATURALESA
Ingrés.	Srta. Sara Kirchner Catalán.	13	Agrupació Catalanista del Cassino Mercantil.	Barcelona
	» Orósia Kirchner Catalán.	14	Matrícula particular	»
	» Ramona Aiguaviva Romeu.	13	Unió Catalanista	Granollers
	» Concepció Aiguaviva Romeu.	15	Cambra Agrícola Oficial del Vallès.	»
	» Enriqueta Santaló Nieto.	15	Centre Autonomista Catalá de Sant Gervasi.	Barcelona
	» Maria Teresa Pelegrí Mas.	12	Federació Escolar Catalana.	»
	» Josepa Salvat Gil.	13	Ateneu Barceloní.	Reus
	» Teresa Font Clot.	14	Ajuntament Constitucional de Barcelona.	Barcelona
	» Angela Dabán Tormo.	14	Associació Protectora de la Ensenyança Catalana.	»
	» Carme Guasch Suau.	17	Ateneu Democrátich Regionalista del Poble Nou.	Picamoixons
Primer curs.	Srta. Esperança Fábregas Santamaria.	17	Matrícula particular	Barcelona
	» Mercè Fábregas Santamaria.	15	» »	»
	» Emilia Florenza Martí.	16	» »	»
	» Dolors Tudó Cots.	20	» »	»
	» Dolors Balmas Jordana.	16	Centre Autonomista de Dependents del Comèrç y de l'Indústria.	»
	» Pauleta Gualba Pujal.	16	Matrícula particular.	»
	» Marina Canibell Buxó.	15	Agrupació Regionalista de Terrassa.	»
	» Matilde Kirchner Catalán.	16	Matrícula particular	Borjas del Camp
	» Mercè Sureda Llobet.	15	» »	Barcelona
	» Carme Rotger Bassedas.	18	» »	»
	» Teresa Rotger Bassedas.	16	Ajuntament Constitucional de Barcelona.	»
	» Mercè Serret Sirera.	17	Associació Catalanista de Montblanch.	Montblanch
	» Dolors Busquets Farré.	15	Ajuntament Constitucional de Barcelona.	Barcelona
	» Dolors Peris Miquel.	16	Associació Catalanista d'Agramunt y sa Comarca.	València
	» Maria Puig Barella.	18	Ajuntament Constitucional de Sarriá.	Sarriá

Llista d'alumnes.—Noys

	NOMS	ANYS	ENTITATS PROTECTORES	NATURALESA
Ingrés.	Don Pere Soler Martí.	13	Centre Catalá de Sabadell..	S. Martí de Provensals
	» Lluis Agell Nadal.	13	Círcol Católich de Sans.	Sans
	» Antòni Bonsoms Prat	13	Ateneu Obrer Catalá de Sant Martí	S. Martí de Provensals
	» Pere Rabasseda Ayuso.	13	Associació Protectora de la Ensenyança Catalana	Barcelona
	» Angel Queralt Domingo..	13	Ajuntament Constitucional de Papiol.	Grácia
	» Francèsch Sòrt Artigues.	13	Lliga Regionalista (Ateneu Democrátich Regionalista Poble Nou)	»
	» Artur Martorell Bisbal.	13	Ajuntament Constitucional de Barcelona.	Barcelona
	» Ramón Sabaté Bañeres.	13	» » »	»
	» Simó Masvidal Ferrer	14	Centre Catalá d'Horta y Santa Eulária.	Figueras
	» Joaquím Barroso Torres	15	Centre Autonomista Catalá de Sant Gervasi	Barcelona
Primer curs.	» Pere Bach Rita..	14	«Fomento Martinense».	S. Martí de Provensals
	» Pere Blanch Blanch..	15	Unió Catalanista	Vilabella (Tarragona.)
	» Joaquím Torres Vendrell.	14	Escoles del Districte segón.	Barcelona
	» Joan Batllori Pairet..	15	» » »	»
	» Miquel Fornaguera Ramón.	14	Lliga Regionalista (Ateneu Obrer del Poblet).	»
	» Antoni Aranda Gándara..	15	» » (Ateneu Obrer Catalá de Sant Martí)	Sarriá
	» Fèlix Foguet.	16	Cambra Agrícola de Montblanch.	Montblanch
	» Josèp Adrián Pocino.	16	Ateneu Barceloní.	Barcelona
	» Josèp Pedrol Domènech	18	Federació Escolar Catalana.	Reus
	» Joan Rotger Bassedas.	15	Ajuntament Constitucional de Barcelona.	Barcelona

Total: 16 nènes de primer curs y 9 d'ingrés; 10 nòys de primer curs y 10 d'ingrés. Es a dir, 25 nòyes y 20 nòys: 45 alumnes.

Hi hagué, per diverses causes, alguns moviments entre ells. El nèn Joaquím Torres tingué de cessar per malaltia que ja tenia al arrivar, quedant suspesa la subvenció que per ell pagaven les Escòles del Districte 2.on. La nena Mercè Fábregas sospengué sos estudis de mèstra. La senyorèta Tudó'n sortí pera continuarlos a casa seva. La senyorèta Florenza no's presentá a exámens, quedant eliminada. Les nènes Ramona Aiguaviva y Josepa Salvat tingueren de sortir, la primera per malaltia infecciosa y la segona per escassedat de medis en sa família. Les nènes Mercè Sureda, Assumpció Aiguaviva, Sara Kirchner y Maria Teresa Pelegrí, pels resultats dels exámens, han quedat expulsades. La Enriqueta Santaló tingué de sospendre'ls estudis per falta de base de cultura. Això, afegit a que, per disolució de la «Federació Escolar Catalana», han quedat suprimides les dues subvencions seves, y igualment la de la «Cambra Agrícola del Vallès», va motivar la admissió dels següents nous alumnes, ab les següents entitats protectores:

NOMS	ANYS	ENTITATS PROTECTORES	NATURALESA
Srta. Mercè Carbonell	13	Unió Catalanista	Barcelona
» Mercè Biosca Caso	18	Centre Aut. Catalá de S. Gervasi	»
En Joan Sagués Juliá	17	Ateneu Barcelonés	»
» Josep Pedrol	18	Ateneu Dem. Reg. del Poble Nou	Reus
» Ramon Espina Pujol	16	Agrup. Cat. del Cassino Mercantil	Isona (Lleida)

La Diputació de Barcelona, a pesar d'haver votat la subvenció a 6 alumnes, no començarà a ferla efectiva fins el pròxim Octubre, començ del curs 1907-908.

V

Resultats. Ensenyança

Fins aquí les bases. Aném a criticar el funcionament y a precisar els resultats, lo qual ens dará la clau pera les reformes a introduir al pròxim curs de 1907-08.

Respecte de l'ensenyança, aném a detallarne les peripècies, ja que precisament aquí es hont no vam recullir tots els resultats que n'esperavem.

El nòstre ideal instructiu, pur, es un trasbalçament complert de la actual metodologia normalista. Treure tota la palla inútil; agregarhi molts coneixements útils, no obligats ara; rès de teorisar a priori, sino vèure, tocar y fer—fer sobre tot—les coses, y després, per inducció socrática, teorisarles.

Però aquest ideal ja de moment vam tenir d'aigualirlo. Ens trovavem ab que, devent examinarse els alumnes en centres oficials, no hi havia més remey que donar *lo que allá exigissin y tal y com ho exigissin.* Això vam conciliarho ab el nòstre ideal, proposant que cada

professor fes un programa seu y l'expliqués com se dèu, y, a les últimes setmanes, acomodés lo sabut als programes oficials.

Y ara, a n'aquèsta dificultat immensa de tenir d'amotllarse al criteri d'altri, se n'hi van afegir très més:

1.ª El que a n'alguns professors no'ls va semblar bé fer el programa seu, y's limitaren a explicar els programes oficials; els uns professors, per crèure llealment que això era lo més útil; altres, per haver començat el curs molt tart (alguns al Febrer) y no disposar de pròus hòres pera explicar tants programes.

2.ª Que'ls qui van seguir el sistema dels 3 programes se trovaven molts cops ab très criteris distints de doctrina, très métodes diferents, très extensions diferentes en la graduació de la intensitat ab que devia desenrotllarse'l curs.

3.ª A la falta de molt material pera poder fer coses gráfiques, degut, pel un cantó, a la escassetat de medis dintre de les grans necessitats científiques; y pel altre cantó, a no poder tenir als nòstres tallers de fusteria més d'un hòme que'ns anés provehint d'aquèst material, ajudat del alumnes, llavors quasi inútils pera aquèstes coses, per ells may vistes.

Y a n'aquèstes quatre grans dificultats (imposició de programes oficials, explicació sòla d'aquèts programes, contradicció de programes y falta de material) se n'hi afegiren dues més, aquèstes ja previstes desde'l principi, peró impossibles de solventar ara per ara:

Primera. El desconeixement absolut de la metodologia per part de alguns dels professors, per altre cantó notabilitats tots en el llur ram; desconeixement que els portá (junt ab la premura de temps) a teorisar massa, a explicar massa a vèure y a tocar y a fer pòch.

Lliçó de Química, professor Dr. Girona. (*Fot. Brangulí.*)

Segona. La absoluta impossibilitat de que ni jò ni'ls dos meus companys organisadors poguessim vigilar constantment les ensenyances, unes hòres per donar classes simultánies ab els altres professors, altres hòres—les més—per tenir de guanyarnos per altres cantons el nostre pa de cada dia.

Y a n'aquèstes grosses dificultats se n'hi afegia un'altra encara, defecte originari, que'ns portá no pòchs enrenous. Pera la admissió y classificació dels alumnes ens vam fiar dels dictámens que de cada un ens van dar els llurs mèstres primaris, els pares y les societats. Y així resultá que foren admesos alumnes que de cap manera estaven capacitats pera seguir les explicacions dels nòstres professors; molts per manca absoluta de tot coneixement, llevat de llegir y escriure;

altres—lo més deplorable—per falta absoluta de la capacitat mínima necessària pera cursar la carrera del Magistèri.

Aquèstes greus dificultats ja dirèm després com aném a solventarles en el nòu curs que estèm per començar. Ara, és necessari recalcar també els bòns resultats, ab la mateixa claretat ab que hem confessat els inconvenients.

Aquèts inconvenients y resultats relativament pòch satisfactòris, ho són comparantlos ab l'ideal nostre. Ara, si'ls posém al costat dels coneixements que's solen adquirir als Centres Oficials similars, els nòstres fruits són immensament superiors, per rahons fáciles de compendre.

A la Normal Oficial els donen 9 assignatures. Nosaltres els en dem altres 16, tant importantes com la Educació de la Voluntat, Pedagogia Nacional, Francès, etc., com pot vèurers en el quadret que pòrta'l Reglament exterior.

Els hem fet moltes assignatures abolint la explicació, discutint els alumnes entre sí, cooperant tots, per mèdi de procediments inventius, a les afirmacions científiques.

La práctica ha precedit quasi sempre a la teoria. Al explicar la respiració, la estudiaven sobre un conill, badat el pit pels mateixos alumnes. Al estudiar la ventilació escolar, eren construídes pels alumnes en la fusteria les diverses combinacions pera tenir corrents superiors d'aire. Al parlar del telegraf, en funcionava un construit *in totum* pel professor. Els còssos químichs eren tocats y manejats pels alumnes. Y així de les demés assignatures, arrivant la máquina de progeccions elèctriques allá hont l'exemplar viu no podia ser al alcanç dels nòstres alumnes.

El professorat, malgrat ses deficiències pedagògiques y sos compromisos de temps, és una selecció evidenta de teòrichs que domina llurs matèries y assistí ab bastanta regularitat.

Aixís es que'ls resultats, petits per lo que voliem, foren grans comparats ab els que s'acostumen obtindre en llòchs similars.

El resúm de lo explicat és:

Castellá.—Tota la teoria gramatical.—Lectures, análissis, composició, exercicis. (Apunts).

Catalá.—Les regles capdals d'Ortografia.—Práctiques escrites.

Francès.—Vèrps *parler*, *avoir* y *être*. Pronoms y adgectius. Vocabulari més elemental. (Apunts).

Pedagogia Nacional.—Teoria de les nacionalitats. La nacionalitat catalana. Carácter de la nostra Pedagogia. El problèma de la educació, com dèu concretarse a Catalunya.—Cartes comarcals y nacionals. Distints dibuixos explicatius del text.—Concur de treballs per Nadal. (Apunts).

Pedagogia general.—Resúm de tota la Doctrina pedagògica, (educació, metodologia, organisació d'Escòles).—Práctiques pedagògiques. (Apunts).

Educació de la Voluntat.—L'hábit. L'entussiasme. Les passions. La manera d'obrar. Les qualitats de la bona voluntat. El carácter.—Cassos práctichs.

Història de la Pedagogia.—Brevíssim resúm general.

Aritmètica.—Sistemes mètrichs antichs y decimal. Numeracions. Les 6 operacions fonamentals. Divisibilitat. Números complexes. Regles de très.—Problemes y cálcul mental. (Llibre).

Geometria.—Tota la plana, extensa. Nocions de la del espay.—Medicions y problemes. (Llibre y apunts.)

Dibuix geomètrich.—Una 60.ena de lámines ab més de 200 figures. (Apunts).

Dibuix artístich.—Alguns dibuixos, del natural, de flòrs, fulles y obgectes vulgars (regadores, òlles, ampolles, et.c)

Geografia.—Física, política, astronòmica.—Mapes. (Llibre).

Història.—Universal y d'Espanya.—Mapes. (Llibre y apunts).

Religió.—Resúm de tota ella. Ampliació de la Fè. Història Sagrada ampliada. Doctrina.—Lectura de la Bíblia en sos troços més interessants. (Llibres y apunts).

Economia.—Prèu de les còses. Ofèrta y demanda. Llètres de cambi. Divisió del treball. Establiments de crèdit. Estalvi. (Apunts).

Higiene.—Anatomia, fisiologia, higiene.—Práctiques fisiològiques ab cunills y granòtes. (Apunts).

Arts.—Història de les Arts desde la prehistòria fins als barbres.—Pràctiques al Museu Reyal del Parch. Progeccions a la llanterna elèctrica. (Llibre).

Gimnásisa.—Saltar, escales fixes, còrdes, paraleles, carreres de resistència.

Literatura.—Nocions generals.—Explicació y redacció de rondalles.

Ciències Naturals.—Nocions generals.—Práctiques ab exemplars. Excursions. (Apunts).

Agricultura.—Organografia general. Les arrels y les terres. Mènes de terres y de cultius.—Práctiques al jardí.

Física-Química.—Nocions generals.—Práctiques sobre propietats dels gasos y líquits, manèig del alambich, preparació d'assaigs, funcionament del telegraf, dinamos, piles, etc., tot construible pels mèstres mateixos sense capital metálich.

Politèsa.—Tractaments y distintius indumentaris. Batèigs, enterros, casaments. Visites.

Taquigrafia.—Terminacions y prefixs. — Práctiques.

Música. — Primeres nocions. Himne a la música. Cançons.

Treballs manuals.—Principis de fusteria, entrellaçats de paper, marchs de quadro, figures de paper. — Construcció de taules, capces, marchs y filat.

Lliçó de Labors, professora Sra. Soronellas.

Labors.—Cusir, brodar, tapiceria, mitja, ganxèt. Jardineria.

Aquèt 2.on curs aném a perfeccionar, sobre de tot, aquèsta part instructiva de la Escòla. Els fins als quals la guiarèm son: 1.er, despertar aptituts latentes, concretant les vocacions científiques; 2.on, potenciar y vigorisar les facultats ja despertes, ab una acumulació de forces; 3.er, la educació intelectual com a costúm pensanta, com a rail que guii les forces acumulades; 4.rt, instrucció general en tota mèna de coneixements, seleccionats segons el nòstre critèri de que s'han d'armar homes pera *viure la vida actual;* y 5.nt, el coneixement de tots els Programes Oficials, adhuc les parts inútiles d'ells.

VI

Exámens finals

Abans de cloure aquest concepte hem de posar els resultats dels exámens finals de curs y explicar el per què vam fer exámens y com els vam fer.

Dintre del nòstre critèri la institució dels exámens finals de curs és absolutament inútil; pera molts, perjudicial. Aixís és que, per critèri unanim de tot el professorat, están trets dels plans de la nòstra Escòla.

Però'ns trovavem, com hem dit, ab una còlla d'alumnes sense base suficienta pera cursar en la Escòla. Y subvencionats ells per entitats respectables, vam voler fer precedir la seva sortida de la Escòla, d'una pròva irrecusable de que serien en lo successiu, si continuessin, un destorp pera la marxa nòstra, un sacrifici inútil pera les entitats protectores y una pèrdua preciosa de temps per part dels mateixos alumnes. Aquèsta pròva no podia ser altre que uns exámens.

Pera ferlos, en lo possible, mènys dolents, vam rodejarlos de totes aquèlles precaucions que'l nòstre critèri va dictarnos. Y estèm segurs de que vam ferlos no tant desastrosos com els dels establiments oficials d'ensenyança.

Vam fer consistir l'examen en 4 exercicis de cada assignatura.

1.er *Exercici escrit d'invenció.*—Vuit dies abans va senyalarse un punt concret de cada assignatura, y els alumnes, consultant llibres, havien de redactarlo. Aquí coneixiem l'esperit seleccionador del examinat, el critèri en escullir llibres, la manya en resumir, ampliar o copiar, etc. Els 980 treballs d'aquèst exercici els guardèm catalogats.

2.on *Exercici escrit a sòrt* (1 hòra).—Era treta al etzar una lliçó de cada assignatura, que devia ser contestada pel alumne en 1 hòra. Aquí midavem sa memòria, sa disposició explicativa, l'estat detallat de sos coneixements, etc. Guardèm també els 900 y tants treballs d'aquèst exercici.

3.er *Exercici oral* (uns 20 minuts a cada assignatura).—Preguntava el tribunal tot lo que li quadrava del Programa, pera certificarse de la coneixènça total de la assignatura, per part del examinat.

4.rt *Exercici práctich,* consistent en fer un treball, tret a sòrt, dels que constituien el Qüestionari práctich de les assignatures (problemes, coneixement d'ácits, traducció de llengues, medició d'habitacions, análisis de bèsties, confecció de mapes, construcció de sistemes de palanques y politxes, etc.)

La pròva, aixís, era rigurosa, però justa. Gat per llebra no podia passar pas. Segons la contesta's posava a cada exercici de 0 a 30 punts.

Y pera que cap etzar pogués influir en mal calificar un alumne, ni, en bona calificació, esforços acumulats d'estudi á última hora, en la nota final, ademés dels 4 conceptes d'exámens, ja dits, hi figuraven 4 conceptes més, terme mig de les nòtes del alumne durant el curs. Aquèts 4 conceptes són: *Assistència, Aplicació, Esfòrç de voluntat* y *Nòtes diáries*, marcantse també de 0 a 30 punts en cada concepte.

Sumant els 8 conceptes y dividintlos per 8, tením el terme mig de cada assignatura, terme mig—repetím—rigurós, però just.

Aixís, obligats a fer exámens, els vam fer lo mènys malament possible. Y fora de desitjar que'ls centres instructius que's tròven en semblant cas, ens imitessin en això.

Vetaquí, ara, una d'aquèstes nòtes d'assignatures:

Escòla de Mèstres

Baix la protecció dels Excms. Ajuntament y Diputació de Barcelona, Estudis Universitaris Catalans, Ajuntaments de Sarrià y Papiol y altres 20 corporacions.

1906-07 Núm. 18 Concepte *Historia*

Alumne: *Joan Sagués Julià*

Subvencionat per **l'Ateneu Barceloní**

Durant el curs. .	Assistència, terme mig . .	Punts.	*24*
	Esforç de voluntat » » . .	»	*15*
	Atenció, terme mig	»	*16*
	Notes, » »	»	*5*
Exámens	Excercici escrit, d'invenció .	Punts.	*0*
	» » ab llibres. .	»	*10*
	» oral.	»	*5*
	» práctich	»	*8*
	Resúm final, terme mitg	Punts.	*Dèu y mig.*

El Professor, *Ignaci Gall*

El Vocal, *Josep Comas y Romeu*

El Secretari, *Josep Lleonart y Maragall*

Està Bé. El Director, *J. Bardina*

Sumant totes les nòtes mitges d'assignatures, y dividint la suma pel nombre d'elles, tenim el *terme mig total* de cada alumne.

Vetaquí'l resúm total d'un alumne, pera mòstra.

Escòla de Mèstres

Baix la protecció del Excms. Ajuntament y Diputació de Barcelona, Estudis Universitaris Catalans, Ajuntaments de Sarriá y Papiol y altres 20 corporacions.

Curs 1906-07 Núm. 3 Resúm de les calificacions

Alumne Joan Rotger y Bassedas

subvencionat pel **Ajuntament C. de Barcelona**

CONCEPTES	Assistència	Esforç voluntat	Comportament	Notes curs	Exerc. invenció	Exerc. escrit	Exerc. oral	Exerc. práctich	TERME MIG
Administració. . .	—	6	6	25	6	—	9	25	12
Agricultura. . . .	29	24	11	—	29	8	30	10	19
Aritmètica	25	15	17	19	29	10	15	5	17
Ciències naturals. .	28	14	9	—	29	23	22	24	21'5
Dibuix.	28	12	8	20	22	16	25	22	18'5
Economia.	29	17	15	—	8	18	20	—	17:5
Educació física. . .	28	21	28	21	—	—	—	21	24
Educació voluntat .	21	8	5	11	13	13	28	—	14'5
Estètica	—	30	—	—	30	30	30	30	30
Física-Química . .	29	15	10	—	12	10	13	80	17
Geografia.	25	9	12	17	20	20	20	20	19'5
Geometria	28	10	10	18	20	22	24	20	19'5
Higiene	23	8	6	12	12	28	24	22	16'5
Història	26	10	6	21	16	25	11	16	16'5
Llenga castellana. .	15	5	0	20	20	12	6	9	10'5
Llenga catalana . .	18	5	0	18	18	8	19	25	13'5
Llenga francèsa . .	22	24	10	18	11	18	15	10	17'5
Pedagogia general .	16	13	8	17	23	26	15	29	17
Pedagogia nacional.	19	9	6	18	25	20	15	17	16'5
Politèsa	24	7	6	—	17	30	20	5	15'5
Religió.	26	12	12	4	—	20	30	20	16
Solfa	25	30	15	—	—	—	20	30	25'5
Taquigrafia. . . .	20	10	18	—	—	—	—	—	16
Treballs manuals .	20	14	17	—	—	—	24	22	19'5
Vida comú	9	6	6	8	0	0	5	7	4'5
TERME MIG. . .	23'5	13'5	10'5	16'5	17'5	17'5	19'5	19'5	17'5

Y així, per una senzilla combinació, hem tingut, en números exactes els punts que calça cada alumne en cada assignatura; el valor total de cada un; y fins els termes mitjos totals d'atenció, esforç, etz.,

com se pot veure pel següent resultat final:

Resultat final del curs

ALUMNES	Assistència	Esforç voluntat	Comportament	Notes curs	Exerd. invecció	Exerc. escrit	Exerc. oral	Exerc. pràctich	Ciències
M. Aiguaviva. . . .	15'5	14	12	2'5	4	4'5	6'5	4	8'5
Masvidal.	26'5	18	20'5	17	18	15	16	18'5	18'5
Sagués.	22	12'5	12'5	8'5	7'5	8	7	7	11
Matilde Kirchner. .	22	12'5	20'5	14'5	18'5	16'5	17	18	18'5
Espina.	24'5	12'5	11	16	11	9	18	18'5	11
Fornaguera. . . .	24'5	15'5	15'5	14'5	15'5	16'5	15'5	14'5	17
Blanch.	24'5	19'5	20	17	18'5	18	19	18	19
C. Rotger.		15	15'5	17	17	15	14	12	16'5
A. Puig.	27	21	16	12'5	16'5	11'5	13	12'5	16'5
P. Solé.	23'5	12	14	13	14	14	16	13'5	15
T. Font.	25	20	22'5	18	4'5	12	18'5	16	17'5
P. Bach.	26'5	16'5	21	15'5	16'5	16	20	20	19
M. Sureda.	23'5	4'5	13'5	3'5	4	4'5	6'5	7	10'5
M. Sarret.	28	8'5	7'5	3	8	8	6'5	9'5	9
J. Batllori.	24'5	16'5	18'5	18	20'5	14'5	21	19	19'5
A. Aranda.	22'5	10	9	7	9'5	7'5	9'5	11	11'5
T. Rotger.	24	18'5	12	9	10	17'5	12'5	12'5	16'5
D. Busquets. . . .	27'5	17'5	23	16	17'5	16'5	15'5	17	19
E. Florenza. . . .	7	1	9	1	14	10	1	5	0'5
A. Bonsoms. . . .	23	30	9'5	11	8	10	12'5	13'5	13'5
F. Sòrt.	26'5	38'5	19'5	21	17'5	15·5	20	19'5	20
M. Canibell. . . .	24	14'5	18'5	7'5	8'5	10	12	11	15'5
A. Queralt.	24'5	15	19	17'5	8	9'5	16'5	15'6	13'5
D. Balmas.. . . .	23'5	11'5	9	10	11	11'5	15	15	13'5
A. Martorell. . . .	21	15	11	18'5	17	15'5	22	24'5	18'5
M. Carbonell. . . .	24'5	10'5	88'5	5'5	4'5	6'5	5'5	7	10'5
F. Foguet.	26	20	23'5	21'5	22	19	23	23	22'5
R. Sabater.	26'5	20'5	23	23	22'5	19	24	20'5	21'5
C. Guasch.	21'5	11'5	10	5'5	4	6'5	6'5	13'5	10
T. Pelegrí.	21	5'5	6	7'5	5'5	4	8	9	9
J. Adrián.	25	16	11	11	18	17'5	18·5	20'5	19
P. Gualba.	19	18'5	18'5	14'5	11'5	10'5	14'5	11'5	15'5
D. Peris.	23'5	9	9'5	2'5	15'5	10'5	4'5	10'5	10'5
P. Rebaseda. . . .	22	10'5	19	9	6	5	5'5	8	12
J. Rotger.	23'5	13'5	19'5	18'5	17'5	17'5	19'5	19'5	18
J. Barroso.	24'5	11'5	19'5	13'5	1	11'5	10'5	12'5	14
Ll. Agell.	23	27'5	13'5	17	14'5	11'5	16'5	17'5	16
S. Kirchner. . . .	25	8'5	9	5'5	6	5'5	8	10	9'5

La nèna Kirchner (O.) no's pogué examinar per malaltía; la Mercè Biosca, per haver ingressat a fi del curs; la senyorèta Esperança Fábregas, per ser ja mèstra elemental; l'alumne Josèp Pedròl, per fer la reválida oficial. La nèna Dabant, entrada a fi de curs, s'examiná de pòques còses.

Com que'ls Estatuts marquen que, pera passar al curs següent, se necessita no tenir en cap assignatura menys de 5 punts y que'l terme mig total arrivi a 15; y ademés que mènys de 5 punts en 3 assignatures representa la expulssió, va resultá que'ls alumnes Aranda, Rabaseda, Rotger, Barroso, Sagués y Bonsoms y les nènes Carbonell, Gualba, Sureda, Peris y Serret s'han de quedar al mateix curs l'any que vé; y'les alumnes Aiguaviva (A.), Guasch, Kirchner (S.), Pelegrí y Florença queden fòra de la Escòla.

Aixís, una còsa pèssima com els exámens dels paissos llatins, vam convertirla en quelcòm viu, just y passador, tant, que caldria—com ja s'ha dit—que les Escòles que, per fas o per nefas, han de ferne, tinguessin en compte aquèst sistema nòstre, carregós pel mèstre, però evidentment superior als usats avuy a tot arrèu.

La fèina d'exámens fou gran. Quaranta y tants alumnes ab 25 assignatures cícliques y 8 exercicis a cada assignatura representen alguns milers d'exercicis.

Aixís es que van funcionar durant 15 dies—incloses les festes—dos tribunals, de 8 a 1 del matí y de 3 a 8 del vespre, acabantse a la fi del Juny aquet període de feina pesada, inconcebible.

Del 30 de Juny al 15 de Juliòl va havèrhi festa, entenèmnos, pels alumnes, a l'Escòla de Mèstres. Desde'l 15 del ultim van funcionar *Cursets d'istiu*, començats aquèst any per via d'ensaig, en que s'han donat lliçons sobre variades y curioses matèries, havènti cooperat professors de l'Escòla y'l nostre bon amich Dr. G. Estrany.

Respecte a exámens a les Normals Oficials, per nosaltres no tenen mès importáncia que la necessitat ineludible del títol. Perxò no més farèm constar dues coses, que sòn les úniques interessantes respecte d'aquèst extrém:

1.ª Que tant a la Normal de nòys com a la de senyorètes van fer als nòstres alumnes bona justícia, barrejada, encara, pot ser, de certa benevolència, contra lo que molts creyen. Els professors y professores oficials se portaren magníficament bé, devent nosaltres remerciar llur imparcialitat desde aquí.

2.ª Que tením oficialment aprovats els suficients alumnes pera fer l'any vinent un segón curs, un primer curs y un curs d'ingrés.

Molts alumnes haurán guanyat á la Normal oficial dos cursos:

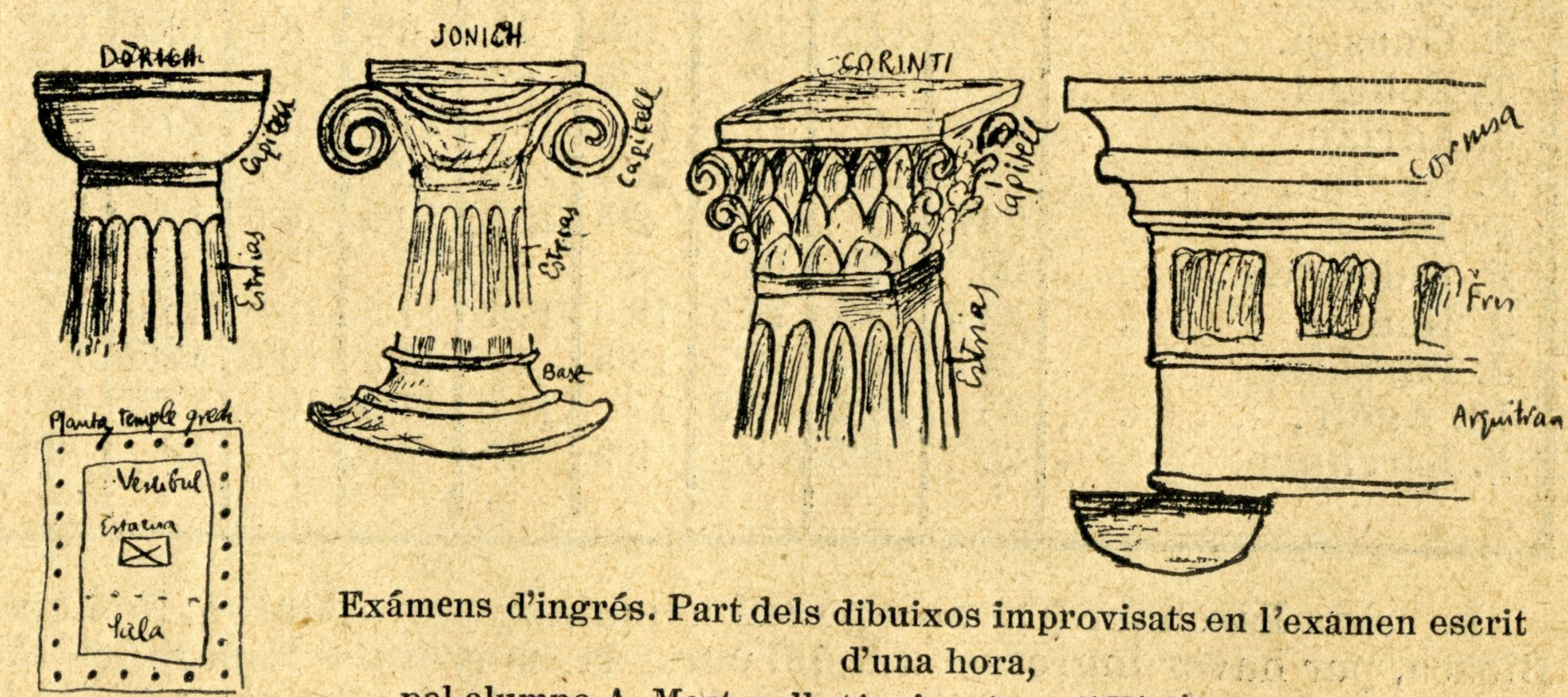

Exámens d'ingrés. Part dels dibuixos improvisats en l'examen escrit d'una hora,
pel alumne A. Martorell. (Assignatura d'*Història de les Arts.*)

ingrés y primer curs; alguns el mateix mes de Juny; altres examinantse de primer curs en els exámens de Septembre; y fins alguns s'han examinat d'ingrés y primer curs al Septembre, impossibilitats de ferho al Juny per no tenir l'edat reglamentária. Pera'ls qui s'examinen al Septembre han fet classes especials durant tot l'istiu els senyors Bardina, Soronellas, Jové, Girona y Gall, repartintse les diferentes assignatures. Els alumnes que han guanyat 2 cursos són: Busquets, Puig, Segarra, Adrián, Batllori, Blanch, Bach, Barrosso, Foguet y Fornaguera.

VII

Resultats. Educació física

La fortalèsa del còs, ademés de contribuir a la harmonia y equilibri personal, és la ferma base dels homes potents y de les races enèrgiques. Es tant vulgar ja això, que ni al nòstre retraçat país hi ha un que ho negui.

Però, n'hi han gaires que ho practiquin? No som nosaltres entre'l nombre dels qui prediquen y no fan. Y perxò, desde'l primer moment, la educació física, en totes ses infinites varietats, constituí una de les nòstres preocupacions més imperioses.

Per altra part, la nòstra responsabilitat era gran. No es la «Escòla de Mèstres» un Col-lègi qualsevòl, que pòt ben o mal educar a un determinat nombre de nèns y nènes. Els nòstres alumnes serán tots mèstres. Y fet malbé un d'ells, ell fará malbé després a tots sos deixebles. Al revés, imposant nosaltres als nòstres la educació física, y féntelshi practicar fins que'ls devingui una necessitat imprescindible, no veyèu com demá ells farán lo mateix ab llurs deixebles y extendrán per tots els ámbits de Catalunya aquèts medis de regenerar els cossos y la raça?

Jòchs higiénichs. Els nòys entre classe y classe.

La nòstra primera preocupació fou la gimnàssia obligatòria pera tots, nòys y noyes. Y vam tenir la sòrt de trovar un tècnich tant refinat en procediments y fanátich per aquès-

tes còses com generós y modest en les seves pretensions pecuniáries: en Jaume Vila, del carrer de Xuclá.

Tot Barcelona conèix aquèll santuari de la gimnàssia nòva, hont no's fa moviment sense un profón estudi fisiològich, hont hi van dotzènes de joves y senyorètes a vigorisarse sota la direcció del qui n'es l'ánima. Allá han anat, quatre dies la setmana, els alumnes de la nòstra Escòla. Són els primers futurs mèstres espanyòls que fan sistemáticament gimnàssia, fentse fòrts pera fer fòrts als demés...

Els resultats han estat maravellosos. La secció de senyoretes ha operat tot el curs d'una manera brillanta. Algunes d'elles, mig raquítiques, han començat un cambi palpable en sa naturalèsa. Algunes, de tendència linfática, han guanyat un 50 per 100 de sanch, vigor nirviós y fòrça inicial. El desenrotlle de moltes ha sigut visible de dia en dia. A n'algunes se'ls ha hagut de moderar llur entussiasme pels exercicis físichs. La secció de nòys, una còsa semblanta. Els toraxs enfonsats han anat sortint, y els membres enrobustintse.

Y lo més bonich és que'l mèstre Vila ha sabut encomâlshi als 50 futurs mèstres els seus entussiasmes per la gimnàssia. Y les nòyes, fòra de la lliçó, fan exercicis dels d'allá. Y els nòys, en els tallers de fusteria de la Escòla, s'han anat fent instruments y més instruments, y multipliquen, per sí sòls, les lliçons de gimnàssia. Y uns y altres, així, farán a son torn, en llurs Escòles, un seguit de catalans entussiastes de la educació física, base de la regeneració integral nòstra.

Altre mèdi que desde'l moment vam escullir foren les excursions regulars y com a obligació. Tothòm conèix els fruits integrals, de distints ordres, d'aquèstes sortides, ben guiades. Nosáltres les hèm fetes, les hèm repetides, per primer còp a Espanya com a lliçó obligatòria de curs. Y, encara que no han sigut més que un ensaig, podém constatar uns resultats semblants als de la gimnássia, y, sobre tot, un entussiasme tant gran dels nòstres joves deixebles per les excursions, que palpablement ja's vèu que demá farán en llurs escòles, també ells, uns nuclis nombrosos d'excursionistes sistemátichs.

La 1.ª la vam fer a Sant Medí, ab 69 excursionistes. Sortida 6 matí. Professors, Jové, Vila, Elias y Srtes. Soronellas y Serret. A les 8 hi arrivá el Director, procedent de Granollers, hont havia donat una conferència sobre educació. Lliçó d'art pel senyor Canibell, devant de Sant Medí. Carreres de resistència pels nòys. Tornada a les dues. Una noya marejada.

2.ª A la Conreria, ab tranvia exprés fins a Tiana. Lliçó d'educació de la voluntat, al mig del bòsch, pel senyor Bardina. Ja a dalt, exercicis de salt, per nòys y nòyes. Retorn a Barcelona, a les dues.

3.ª Al más Guimbau, per Vallvidrera. Exercicis físichs y fotogràfichs pel camí. Lliçó de geografía, a Vallvidrera, pel senyor Jové. Lliçó d'art pel senyor Canibell.

4.ª Al parch Güell y Carmèl. En senthi's va posar a ploure. Lliçó de dibuix pel senyor Canibell.

5.ª Al Llobregat, remant dues hores per la desembocadura del riu. Brenar a les barques. Lliçó de geografia sobre'l triangle del Llobregat, pels senyors Bardina y Jové.

6.ª Al Musèu Martorell. Lliçons de Mn. Font y Sagué.

7.ª Al Musèu Zootècnich y Marítima. Recull de pedres marines pera'l Museu. Lliçó sobre les pedres trovades (carbonats de cal), pel Sr. Bardina, y teoria de la pluja pel senyor Jové.

8.ª A les pedreres de Montjuich, en busca de pedres y fòssils. Lliçó del doctor Font y Sagué.

9.ª A Sant Ramón (13 hòres de caminar en un dia) per Sans, Cornellà y Sant Boy, tornant per Sant Climent, Viladecans y cân Tunis. Exercicis de pujar a arbres a la Font de Golves. Lliçó de geografia al enllaç de les vies de Martorell y Vilanòva. Sortida, 4 matí. Tornada, 10 vespre.

10.ª Al Musèu Botánich del doctor Bassols, a Sant Bervasi, baix la direcció de M. Font y Sagué. Lliçó de Botànica.

11.º A Santa Creu d'Olòrde. Exercisis físichs. Concurs de carreres pujant bòschs. Tornada ab pluja.

12.ª Al Más Guimbau y Rabassada. Lliçons de fotografia pel senyor Brangulí. Tornada pel Tibidabo, hont se van ballar sardanes.

13.ª Al Observatòri Fabra, pera observar el planèta Saturno. Sortida, 8 vespre, a pèu. Tornada, 3 matí, a pèu. Explicació del senyor Comas y Solà sobre l'aparèll meridiá. Observacions individuals ab el telescopi, que van interrompre alguns moments espessos núvols.

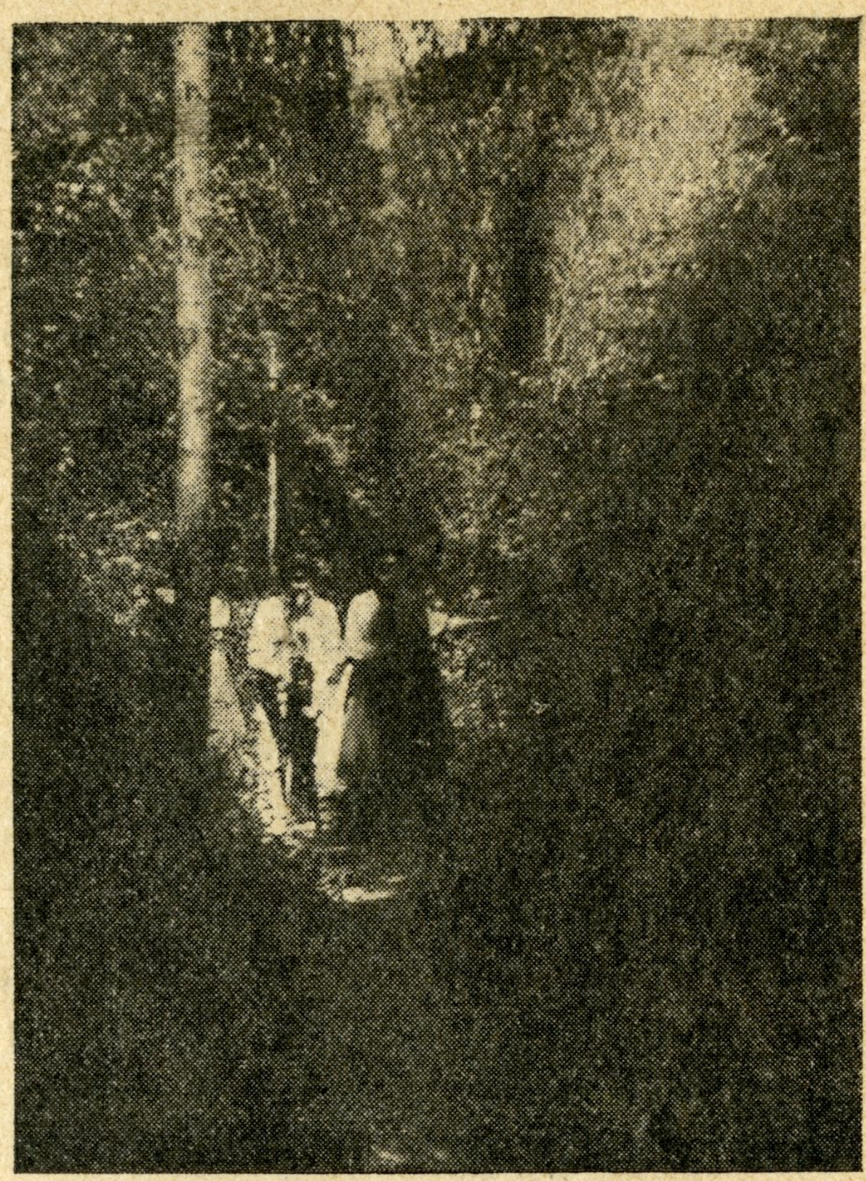

La Escòla en plèna naturalèsa
(*Fot. del alumne A. Aranda*)

14.ª Als Quatre Camins, Horta, dalt de la Sèrra, Valldaura, Serdanyòla, S. Cugat, Rabassada, Tibidabo y Barcelona. Sortida: 4 matí. A les 5, sortida de Sòl, ab lliçó d'Astronomia. A Sant Cugat, dibuix als claustres del Monastir. Dissèt hòres d' excursió, ab 10 de caminar.

Quasi totes les excursions foren dirigides pel professor de Gimnàsia.

El tercer mèdi d'educació física foren els jòchs. Però aquí hem hagut de lluitar ab l'espay. El nòstre jardí—gran per la escassedat dels nòstres mèdis—ès excessivament petit pera organisar jòchs 25 o 30, que és el nombre d'alumnes tant al grupu de nòys com al de nòyes. Per altra part, anar al Parch a jugar, se'ns enduya més de un'hòra de viatges, que necessitavem pera'ls estudis.

Vam limitarnos a donar als nòstres deixebles mitja hòra pera brenar, un quart pera esmorsar y dèu minuts d'esbarjo entre classe y classe. Així feya un total de 7 quarts diaris de jòch. Segons els nòstres propòsits—que prenèm la educació física com a més important que saber llegir y escriure—pòques hòres de jòch eren y en estret llòch. Però les circunstáncies de llòch y temps, que tantes coses ens han fet modificar, no'ns deixaven més espay.

Els jòchs eren escullits pels alumnes. Les nòyes jugaven generalment a saltar la corda o a córrer. Els nòys a salts d'alçària, a fet y a saltar y parar.

Els resultats han sigut també bòns. Els incidents desagradables, pòchs: alguna caiguda sense resultats, una d'elles dintre'l sortidor, en plè hivern.

Altre mèdi escullit—sobre tot pels nòys—ha sigut la gimnàsia natural de saltar rechs, pujar arbres, montar a parets, proves de ressis-

tència, etc., verificades principalment en el curs de les excursions. Al mig del bòsch, tots—y el director el primer—han après de montar als pins alts ab facilitat y seguretat. A la Escòla s'ha escullit un arbre relliscós pera lo mateix. Les cases velles dels camins han vist escalades llurs parets per mèstres y deixebles. Els torrents s'han vist saltats y s'ha ovèrt camí entre mig del bòsch y'ls esbarcers..

Això és macábrich segons alguns d'aquí. Això, no obstant, és educació física del còs, educació enèrgica de la voluntat, pasta d'hòmes resoluts, que solventen totes les dificultats per la ciència, per la astúcia o per la fòrça... Així volèm als nòstres deixebles y així farán ells als catalans de demá: potents, emprenedors, resoluts, enèrgicament constants.

Pòques vegades ha tingut de funcionar el «botiquín» en aitals operacions, y encara pera còses levíssimes. Pòt dirse que a totes les excursions ens el hem entornat sense desembolicar.

Quint mèdi d'educació física han sigut els treballs manuals, además d'altres finalitats seves, també importantíssimes. El manèig de les èines de fuster y de taulons ha donat energia als nòstres menuts, llestèsa de mans, amor a les fèines mecániques. La netèja de l'Escòla, que han portat tots per setmanes, ajudantlos en lo més humil el mateix director, ha contribuit als mateixos resultats.

Altre mèdi escullit ha sigut la netèja y la higiene. No pot calcularse lo que hem hagut de bregar pera que'ls mapes no anessin per terra, els pupitres fossin nèts, no hi haguessin inscripcions a les parèts, les bates estessin curioses, y's rentessin y banyessin, ells y elles, ab constáncia. Vinguts de centres educatius sense ideya de la higiene corporal y local, y fins sense gust estètich—y vinguts d'allá ja grans, ab mals hábits contrets—ha sigut òbra magna lograr la higiene total de la Escòla, en sos mòbles y ses persones.

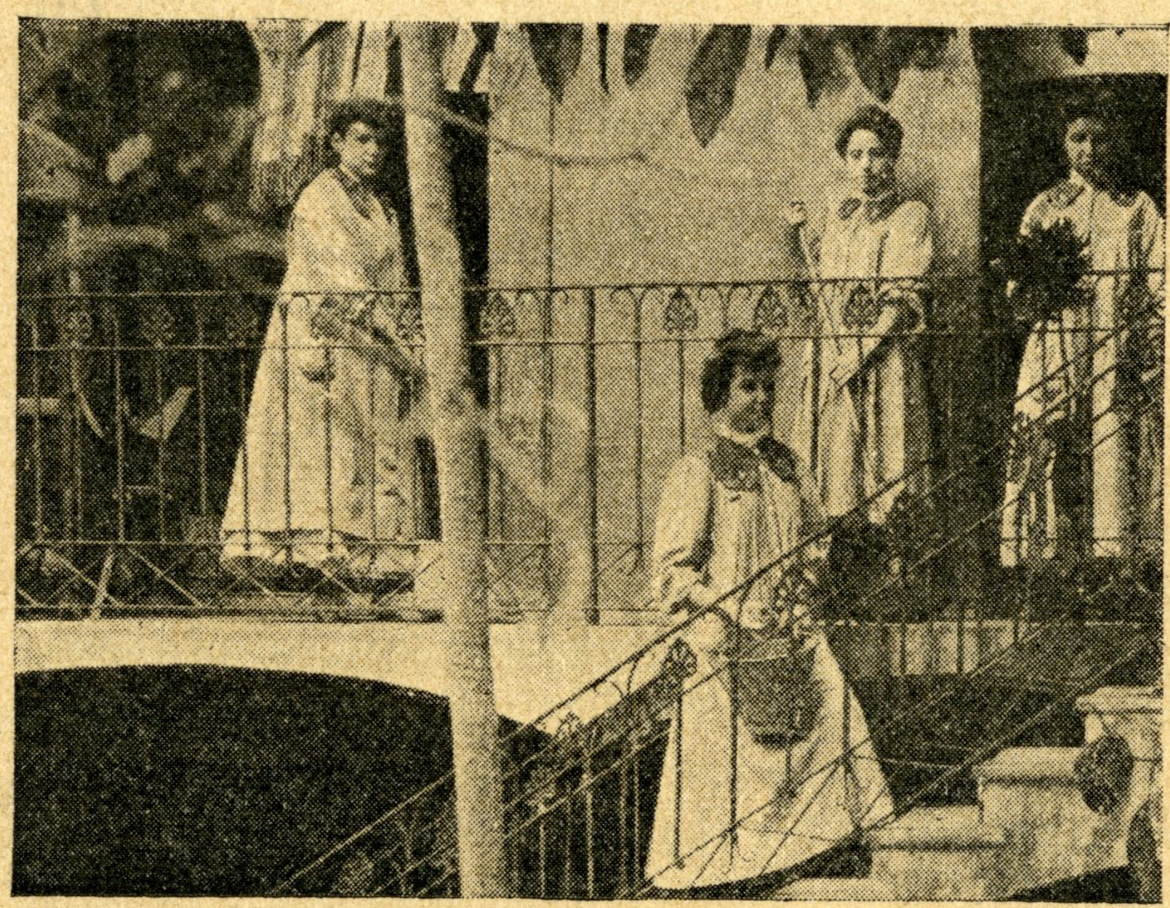

Hora de neteja. Les noyes escombrant l'Escòla.

Però vam posarhi tots els mèdis que la nòstra pobrèsa ens permetia y hem obtingut visibles resultats. Vam montar un lavabo complèrt y elegantó pera les nènes, ab marbre y miralls. Vam alçarne un altre de més humil pels nòys, alhora quarto de bany. Vam repetîlshi máximes sobre máximes, actes sobre actes que comencen a ser costúm.

Finalment — pera no relatar mèdis més senzills — vam muntar un servèy de metges, grácies als oferiments ja dits de la Acadèmia d'Higiene y d'altres particulars. Aném a dir que, si fèines urgentíssimes ens han privat d'organisar bé aquest servey en aquèt curs, quasi bé no hem trovat a faltarlo: tanta ha sigut—grácies a Deu y a la educació física—la salut de mèstres y deixebles. Un nèn y una nèna que van entrar malalts y van tenir de retirarse (Maria Aiguaviva y Joaquím

Torres); mitja dotzèna de visites a un alumne per una caiguda; mitja dotzèna més de visites sòltes.

Y això que hem hagut de lluitar ab una base tristíssima, sobre la qual volèm fixar la atenció dels nòstres amichs, ja que, desde'l pròxim curs, aném a mirar de reformarla: se tracta de la deficienta alimentació del 50 °/₀ dels nòstres deixebles.

Procedents, la meitat d'ells, de classe més que pòbre, pobríssima, ens venen a la Escòla sense nudrició positiva. Quantes dificultats representi això, sols ho podèm ponderar nosaltres, els apòstols de la educació integral y harmònica de tot l'hòme. Còs flach, còs degenerat, còs tou y aplanat, al mènys còs inconstant. Mala base pera bastir un edifici resistent, pera fer colaborar al alumne en la seva cultura, fent auto-educació. *Mens sana in corpore sano.*

No hèm de detallar les misèries que hèm vist, ni l'esfòrç de deixebles als quals exigím 7 hores diáries de classes, 2 d'estudi y 2 de caminar, sense carbó al ventrell, ni cals als òssos, ni fósfor al cap. Així com el còs sà y equilibrat és palanca que ajuda, organisme debilitat y anèmich és massa que aixafa, que tot ho destorba.

Se'ns impòsa—si volèm que no degenerin totes les altres educacions—el dar menjar suficient als qui no'n tenen. Lo demés que fem —si no—devindria inútil. Perxò entussiastes senyorètes—àb la nòstra Xaviera Franch al cap—están organisant una cuina econòmica escolar pera'ls curs 1907-08, que doni als pobrèts lo que'ls falta, que fassi possible als acomodats de fòra Barcelona estudiar a l'Escòla ab una petita, justa, mesada.

El midatge antropomètrich, aquèst curs deficient, será montat ara ab tota perfecció.

VIII

Resultats. Educació de la voluntat

Ab aquest títol aném a constatar tots els resultats que no pertanyen a instrucció ni a educació física.

1.er punt: Amor a la Escòla y a la educació.—Hem empleyat molts mèdis pera desenrotllarlo y fomentarlo. No notarèm més—perquè l'espay ens apreta—sinó que hem donat les ensenyances tan atractívoles com sabiem; que hem viscut ab els deixebles com entre família, jugant ab ells, escombrant ab ells, entristintnos en llurs penes y alegrantnos en llurs alegries; que'ls hem fet compendre tota la responsabilitat y trascendència del educador en els temps moderns, veritable sacerdòci. Els resultats han sigut grans. Els nòstres deixebles, entre les lleugereses pròpries de llurs 15 anys, saben ahont van y la missió que pòrten, idolatren les còses pedagògiques, adoren la Escòla de Mèstres. Ab aquèsta palanca'n tením pròu pera ferlos hòmes, pera ferlos mèstres, y, demá, moure a voluntat tot una xarxa de mèstres, qui'ns obehirán conscients, a la manera saxona.

2.on punt: Prèmis y cástichs.—De prèmis no n'hem donat més que per Nadal, metálichs y poquèts. Els E. U. C. van senyalar un prèmi de 50 ptes. a un treball de Pedagogia Nacional «*Influència del terrer y del*

clima en el treball dels pòbles», guanyantles l'alumne Joan Batllori y donant la Escòla 5 pessetes a cada un dels treballs no premiats, pera ingressar a la Caixa d'Estalvis a nòm de llurs autors. Altre prèmi de 25 pessetes a les dues nènes que hagin cultivat més bellament son tròç de jardí; concurs encara no fallat.

Sobre cástichs van reduirse a très, distintes variants d'un de sòl: *a)* Sortida de classe; *b)* Un dia de festa algún alumne; *c)* Festa colectiva tots els alumnes. Es a dir, com a cástich, la privació de classe o bé no vinguda a la Escòla. Això dona la mida de la afició ab que assisteixen a les lliçons, del amor ab que freqüenten els alumnes la nòstra casa, la seva casa.

Y a fè que la tercera mèna de cástich, que nosaltres hem introduit ab tota la meditació necessária, motivá, dels pares, algunes protestes lleugeres. Vam tirar avant. El cástich colectiu, arrastrant derrera seu als ignocents, ensenya al *mansos* que no n'hi ha pròu ab no fer mal; que deuen influir en el ben obrar dels altres; que'l bé y'l mal del vehí retopa per carambola en bé y mal pròpis, començant a educarse en una integral solidaritat humana.

Dinant a la Font del Rabassalèt.
(*Fot. treta pels alumnes d'ingrés*)

3.er punt: Religió.—La fèm a la catalana. Comprensió, conciència, sentiment profón, però viril. El director esperitual ha fet quatre notabilíssimes conferències, una d'elles als pares y mares dels alumnes. A totes les excursions dominicals se va a missa.

4.rt punt: Moral.—La fèm també de molt distinta manera que la acostumada als actuals Col-lègis, fins als religiosos. Se sòl fer grans escarafalls de trencar certes convencions externes, les quals oculten molts còps, un fons d'immoralitat no mènys detestable, per bones formes que'l tapin als ulls de la generalitat. Nosaltres hem procurat inculcar un profón esperit moral ab una certa despreocupació per les hipocreteries externes. Ens hi ha ajudat molt a n'això la coeducació simultánia de nòys y nòyes.

Aquèsta barrèja de joves d'una edat mitja de 15 anys, als ulls de molts pròu perillosa, jamay ponderarèm pròu lo que ajuda a la educació de la voluntat, si hi ha per sobre un bòn director. La moralitat colectiva—que existèix no més a un 5 per 100 de col-lègis grans d'un sòl sexe—aquí és segura, a cambi, potser, d'alguna simpatia que ab el temps será lligám, però ara y aleshòres ben moral. El mutual respecte creix en la mateixa proporció del tracte.

5.nt Punt: Sentiments.—Els els hem cultivat d'una manera insensible, però continuada. Els mèdis usats són múltiples: un dels més eficaços és fèls sentir la bellèsa natural, en repetides excursions. Aquèstes bellèses y espectacles traspuen per tots cantons una harmonia tal, que l'equilibri humá'n toca no despreciables resultats. Hem fet que'ls nòstres alumnes amessin, admiressin, gaudissin, s'en-

tussiasmessin, dántloshi, al costat de la ciència y la veritat, la potenta palanca del sentiment.

6.è punt: Els modals.—Ademés de la classe bissetmanal de politèsa, hem procurat enxufar maneres, dintre de la naturalitat, distingides, enlairant el llur nivell, féntelshi rèbre visites, enviantlos a cases, etc. Creyèm que aixís els futurs mèstres estarán rodejats com d'una forma externa atractívola, que és el primer pas en la conquesta de la gent.

7.è punt: La iniciativa.—Petits y tot, hem volgut ja dâlshi conciència de la llur personalitat, que's manifesta per la realisació de progectes pròpis. Entre'ls múltiples mèdis d'aquèsta educació, hi ha deixarlos prudentment abandonats a llurs iniciatives, fins exposarlos a voltes a algún fracás parcial que fassi sanch... La experiència és mare de la ciència. Hi ha també grans iniciatives a desenrotllar, permetentlos la lliure associació entre sí pera algún fi honest, la absoluta autonomia en el cultiu dels respectius tròços de jardí, etc.

8.u punt: La perseverância.—Constantment els hem estat demostrant, en la teoria y en els fets diaris de la Escòla, que les iniciatives tenen molt mènys valor que la perseverância, vencent dificultats, dominant la impaciència, persistint continuadament en lo mateix. N'hem tret fruits palpables.

Y aixís hem anat treballantlos un carácter en tots els seus aspectes, pera ferlos hòmes y pastors d'hòmes. N'hem tingut pròu, en general, ab concretar en la vida diária els «10 Manaments del mèstre» que hem insertat més avant. Y aixís hem lograt que's respirés a casa nòstra una atmósfera vivificanta, estimulanta, com en aquells fecons centres docents d'Alemanya y Estats Units, seminaris de conquistadors en totes les esferes de la vida.

IX

Treballs de fòra la Escòla

Per més que la nòstra tasca era a dintre, ha començat a influir la Escòla allá hont el temps y la ocasió li permetien.

Entre molts treballs difícils de constatar aném a notarne alguns:

Conferències d'educació. Jò vaig donarne al *Centre Catalá*, de Sabadell, sobre «la llenga en la ensenyança»; al *Centre Excursionista*, de Manresa, sobre «la educació nòva»; a una societat obrera de Granollers sobre «la alegria de la ciència»; dues al *Atenèu Obrer Catalá*, de Sant Martí, sobre «educació de la Voluntat» y «la llenga en la Escòl:a» El senyor Jové, una a Manresa sobre«educació de la voluntat».

Moblatje servit. Haventnos fet nosaltres tipus nòu de tota mèna de mòbles escolars, y tenint propòsit de muntar als nòstres tallers, hem servit ja a váries Escòles, a prèu de taller, tot lo que necessitaven. Emprò, el necessitar nosaltres tant de material, ha fet que moltes demandes les haguèm hagut de desatendre. No obstant, hem pogut servirne a Escòles de Calella y Hospitalet del Llobregat, y estèm servintne ara a dues Escòles més. La baratura de la nòstra fèina y la novetat del tipus (nortamericá reformat), fa que, en endevant, poguèm

servir als mèstres el material més modèrn a prèus més baixos que'ls del material antiquat.

Servèy de mèstres. Nombroses han sigut les Escòles que ens han vingut ab demanda de mèstres. Alguns n'hem servit, però pòchs, per la impossibilitat de trovar per ara personal hábil pera la nòva educació.

Taula y seyent modèls especials de l'Escòla. El seyent és giratòri, elevatòri y ab respatller mòvil a cada contracció del còs. La fusta dels pèus és graduable segons el qui sègui. El tinter (modèl exprés) no pòt vessar apesar d'anar sense tapa.

En prò dels mèstres. Hèm fet bé tots cantons. No més volèm mentar l'havèr lograt que l'Ajuntament de Barcelona subvencionés ab 2.500 pessetes al amich Eladi Homs pera anar a estudiar a una Normal dels Estats Units; l'havèr assistit a exámens de distintes Escòles; l'havèr servit programes oficials y llibres y instruccions gratis a très que fan la carrera del magistèri oficial; l'havèr amparat a un pòbre mèstre sexagenari plè de misèria.

Publicació d'articles. Varis professors n'hem publicat constantment a tota mèna de periòdichs, devent notar que al mateix òrgue oficial dels mèstres del govèrn hem pogut predicar doctrines pedagògiques overtament autonomistes, sense cap protesta, al contrari.

Llibres. Hem publicat el grau 1.er y 3.er de la «Gramática Pedagògica de la Llenga Catalana», a la qual seguirán altres textos que posarèm en venda, pera profit de les Escòles primáries.

Amistats professionals. N'estèm fent per tots cantons. Aspiravem a que la «Escòla de Mèstres» fos la casa natural dels mèstres de tots colors y aném lograntho. La xarxa que aném nuant es ampla y fòrta. Quant els nòstres nòys y nòyes vagin escampantse, trovarán ja una avantguarda de mèstres fets, identificats del tot ab l'esperit de la Escòla. Y aquèst esperit, demá, será omnipotent en qualsevòl negòci que afecti a l'ánima catalana, perqué'ls mèstres estarán moguts per ell, y aquets mèstres que ho són com cal, són els amos esperituals dels pòbles. Aixís aném fent el nòstre fet y arrivant a la nòstra fí, ab una rapidèsa de que nosaltres mateixos, ab tot y haverla prevista, dificilment ens en dèm compte.

Aixís, en resúm, la *Escòla* surt ja del cau y influencía sobre tots els radis d'acció pedagògica. Y si bé la nòstra fi capdal són els nòstres alumnes, anirèm aquèst any accentuant la nòstra acció sobre tot lo pedagògich de fòra casa, pera fer més estrèta encara aquèsta xarxa d'amichs y tenir, en son dia, un instrument manejable, apte per tot lo bò.

Qui sápiga llegir entre ratlles compendrá tota la importància futura d'aquèsta acció nòstra.

X

Pressupostos del curs 1906-07

Haviem tirat els següents cálculs fonamentals:

a) Gastos mensuals de cada alumne:

1. Oficials (matrícules, exámens, part del títol, llibres). 10 ptes.
2. Trevalls manuals oficials y particulars (mèstre obrer, fusta, ròba, sedes) etc. . . . . 10 »
3. Lloguer, electricitat, etc. . . . . 10 »

b) Ingressos. Aquèts gastos mensuals de cada alumne voliem cubrirlos aixís:

1. Entitat protectora de cada alumne, mensuals . . 10 ptes.
2. Rendiments dels treballs manuals, reproductius . . 10 »
3. Suscripció particular pera cada alumne . . . . 10 »

Els gastos els hem fet tots, tal com vam calcular. Dels ingressos vam obtenir tots els de les entitats protectores; cap rendiment de treballs manuals, que no hem pogut explotar encara, ni podrèm fins d'aquí 3 o 4 cursos; y un tèrç de la suscripció particular que necessitavem.

Això vòl dir que hem anat de pressupostos una mica retraçats. Però, escatimant d'aquí, retallant d allá y no guardant rès absolutamentpera títols dels nòys quant acabin la carrera (cantitat que haurèm d'acumular ara aquèt curs), hem sortit de tot. Això sí, no cobrant ni un cèntim jò, ni el secretari, ni cap professor, llevat una ximpleria que hem dat als de gimnásia y francès...

Vetaquí un resúm dels ingressos y gastos:

INGRESSOS

	Mensual — *Pessetes*	Anyal — *Pessetes*
Suscripció particular	324	837
Subvencions de Societats protectores . . .	3.720	
Cátedra dels Estudis Universitaris Catalans. .	900	
Ajuntament de Barcelona		5.926'80
Diputació de Barcelona		988
Donatius per una sòla vegada.		775
Matrícules particulars.	935	
Material venut a dues Escòles.		455
Totals.	5.879	8.981,80
Total general		14.860'80

GASTOS

	Pessetes
Lloguer (4 trimestres vençuts, 1 de dipòsit y dipòsit per òbres fetes)	2.675'00
Electricitat (llum) y gas (gabinet de Química)	650'00
Mèstre obrer (25 pessetes setmanals)	1.350'00
Porter, carter, segells, tranvies alumnes pera cobros	495'20
Gastos excursions	348'05
Fusta pera moblatge	1.725'00
Ferros de pupitres, claus y demés material de ferro pera la fusteria	971'40
Motlle tinters y tinters nòus	56'00
Llibres d'assignatures oficials	725'50
Paper apunts, plomes, tinta, clixés, còpies, etc.	220'15
Matrícules oficials y drèts exámens	431'60
Treballs manuals en papers, marqueteria, etc.	205'45
Eines y moblatge fusteria	582'00
Eines jardineria	129'60
Material labors (sedes, llanes, fils, etc.)	430'80
Dos pianos Chassaigne	2.000'00
Dugues máquines cusir, (una Wertheim, pagada tota, 292'50; y de l'altra Singer, 135 pessetes)	547'50
A 7 nòys pels trevalls presentats al concurs del Estudis, y a les guanyadores del prèmi al troç del jardí més ben cultivat	60'00
Vidres, miralls, lámpares, bombetes elèctriques, etc.	486'20
Material de fotografia, física, química y geografia	495'10
Máquina de progeccions elèctriques	240'00
Varis jornals d'altres fusters que han ajudat al mèstre fuster en fer moblatge	1.253'50
Bates pels alumnes, tovalloles, persianes, cortines, etc.	266'35
Savons, serradures y demés material de netèja	49'70
Coloms, aucells, gats y goç	37'40
Al professor de francès	180'00
Al professor de gimnássia	200'00
Botiquín, medecines, llit, matelás, etc.	345'85
Máquina de còpies Remington (ademés de la regalada)	90'00
Llibres Bibliotèca y enquadernació	318'60
Neteja pis, traslado mobles, etc.	285'40
Gastos petits no enumerats.	26'15
Total.	18.377'50

Aquests són els gastos y els ingressos.

Alguns donatius que'ns havien anunciat per valor d'unes 1.000 pessetes, no'ns han vingut. Això, unit a lo avants dit, ha fet que no ho haguèm pagat tot encara, si bé no devèm quasi rès, perquè lo no pagat ja va ser adquirit ab la condició d'anar a plassos mensuals. Aixís devèm ara:

	Pessetes
Per la máquina Singer	120'00
Pels pianos Chassaigne	1.675'00
Als Srs. Ribas y Pradell (altra demanda de fustes) . .	174'00
Al Professor de Gimnásia	140'00
Al Professor de Francès.	70'00
Al Sr. Jové, avençats per ell.	677'30
Al Sr. Bardina, avençats per ell.	450'40
Ferros Girbau	210'00
	3.516'70

XI

Propósits pel curs vinent. Pressupostos

Això hèm fet. No tot són, ja, progectes. Les realitats són esplèndides. L'epítet d'ideyalistes ja no'ns quadra... ni'ns ha quadrat may, si bé ara ho hem demostrat creant del no rès còses tant sucoses, còses tant vives.

Això hèm fet. Però lo que és l'any vinent, hèm de fer molt més. Ab la mateixa intensitat de treball, però ja ab fonaments fortíssims, podèm bastir un edifici esplèndit. Y el bastirèm, tal com sòna, el bastirèm. Ens ho proposèm y será.

Les reformes que aném a introduir (moltes de les quals son extrems nòus, dels quals aquèt primer any no'ns en hèm pogut ocupar) son moltes. Algunes les hèm anunciades ja. Aném a resumirles en

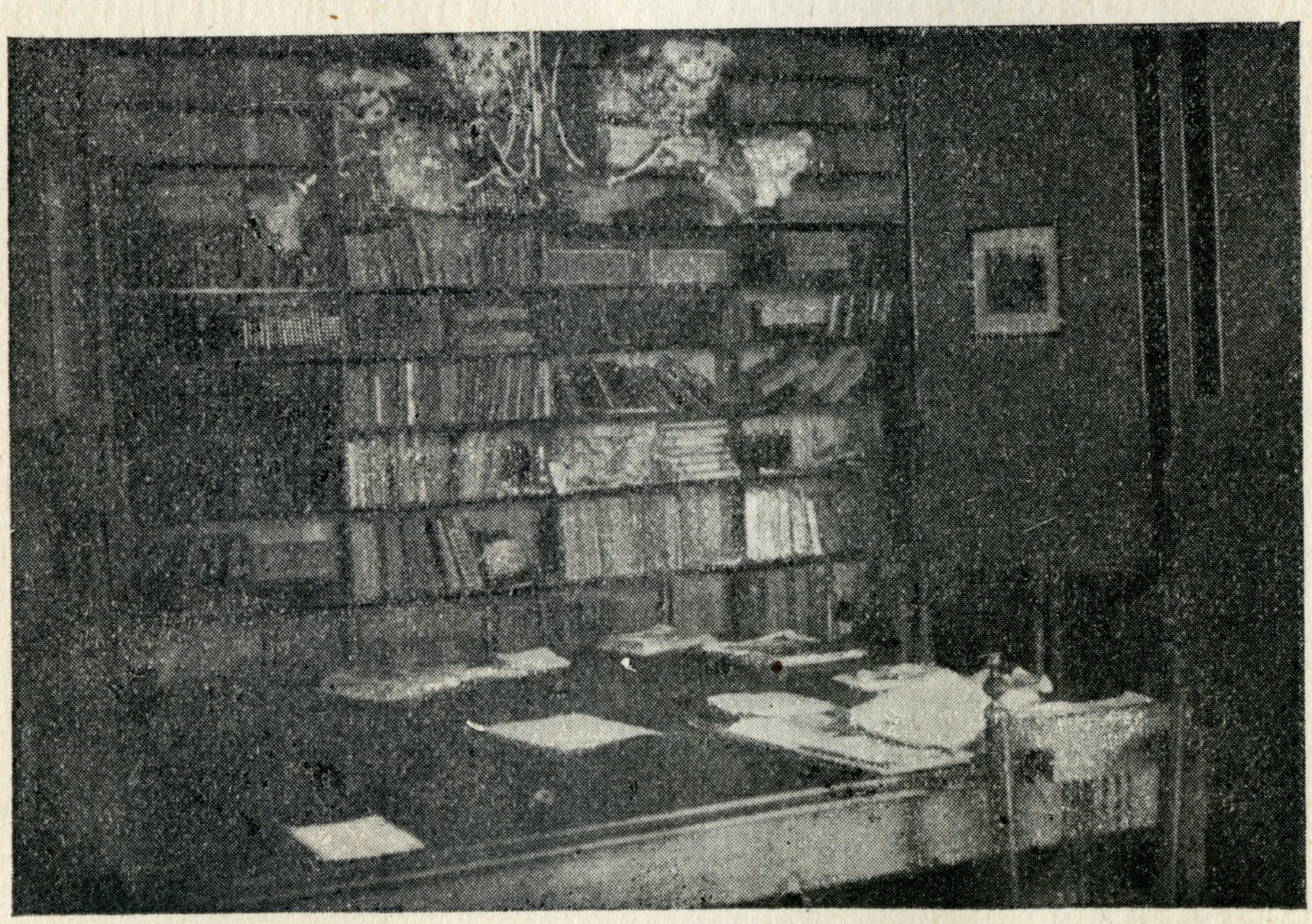

Bibliotèca dels alumnes, a la Escòla, pera òbres de consulta.

quadro, pera que l'any vinent puguin dir els nòstres amichs si hèm cumplert lo promés en la perfecció de la gran òbra.

a) Els programes de tots els graus de totes les assignatures els redactarán els directors de la Escòla segons la moderna Pedagogia, atenentse'ls professors, en lo essencial, a n'ells, tant en sa part teòrica com práctica, com pedagógica.

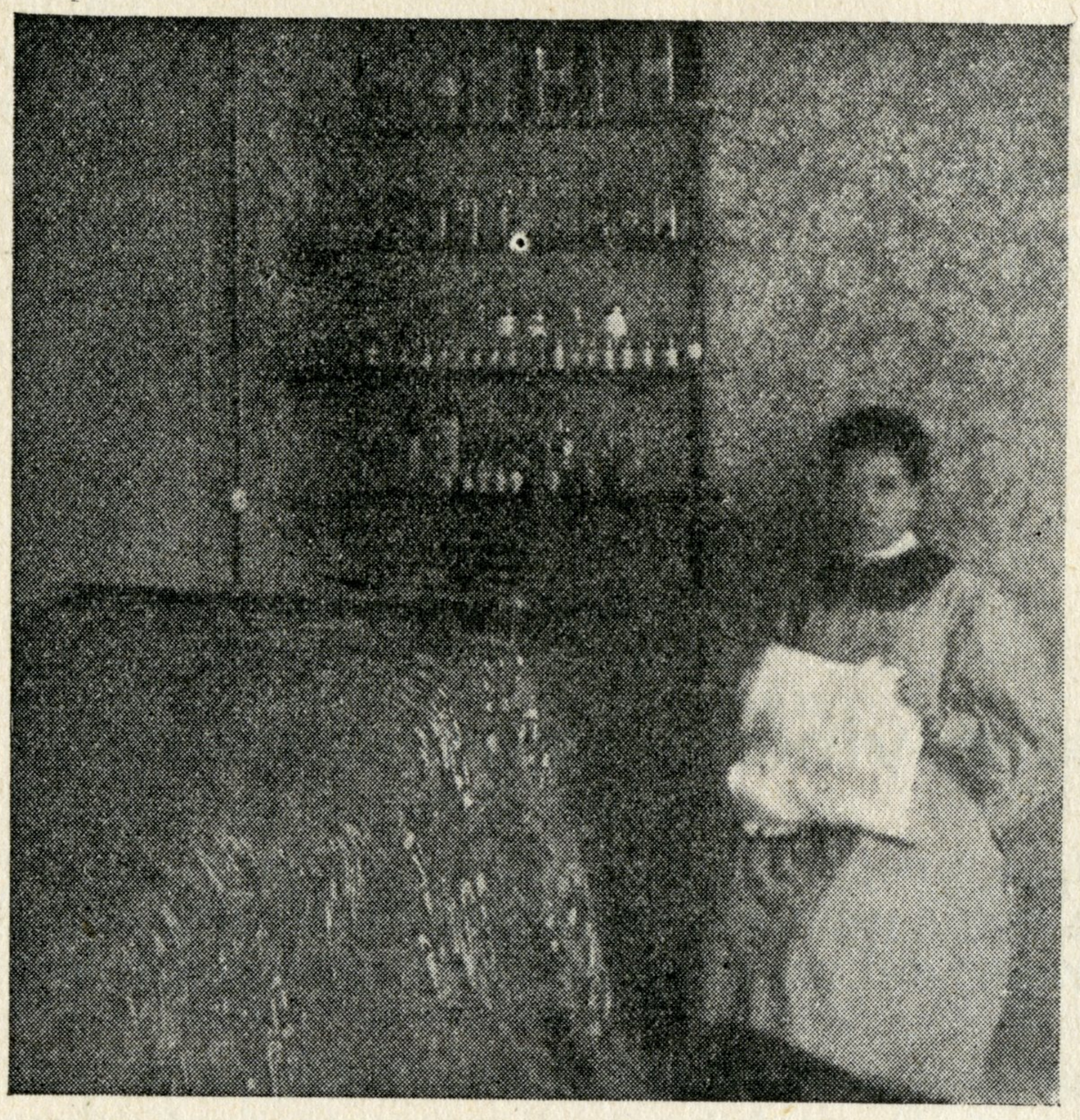

El «botiquin», ab son llit, medecines, etc.

b) El director y el secretari, estarán ocupats, totes les hòres que estigui oberta la Escòla, en llurs respectives fèines.

Aquestes dues reformes són garantia dels grans avenços que aném a fer en la branca de la instrucció. Esperèm a la memòria del curs vinent posarhi, sobre això, còses gròsses.

La base segona, ademés, ès absolutament necessária. Molts defectes d'aquèst curs s'haurien corretgit, si s'hagués pogut estar a la mira de totes les còses, no tenint de dedicar el dia a fèines pera viure y fins renunciant jò en favor de la Escòla les 75 pessetes mensuals que cobro com a professor dels Estudis Universitaris. Molts més progressos hauriem fet, si jò hagués pogut iniciarlos y impulsarlos. Y còsa semblanta, podria dirse del secretari-caixer.

c) Cuina Econòmica Escolar, dirigida per una entitat autònoma de senyores. N'hèm parlat ja. Això, ademés, ens daria més hòres pels alumnes, donchs ab 8 hòres diáries no'n tením pròu, y aixís aprofitariem les très que fan ara pera dinar.

d) Caixa d'Estalvis de les Escòles, dirigida per una entitat autònoma de capitalistes. Té ja fets els Estatus, que envia a tots els mèstres que'ls vulguin.

e) Una conferència setmanal per una notabilitat. Tením ja compromesos als Srs. Ventosa y Calvell, Fra Miquèl d'Esplugas, Giner de los Rios, Durán y Ventosa, Comas y Solá, Dr. Baranera, Jaume Carner, Joan Palau, Joan Maragall, Raimón Casellas y Pere Coromines.

f) Aném a fer la llista exacta de nòstres amichs a Catalunya y una xarxa de corresponsals al extranger, que'ns posin en relació ab tot lo aprofitable del magistèri de fòra.

g) Aumentar, catalogar y extractar la Biblioteca de la Escòla, fent la primera secció de la Biblioteca ambulant pels mèstres amichs nòstres, y la primera secció de mostraris ambulants de treballs manuals.

h) Introducció de spòrts tècnichs (foot-ball, tennis, pilota).

i) Treballs manuals de torn y ferreria, ab el montatge y èines necessàries.

j) Inspecció mèdica general periòdica, igual que inspecció especial de metges oculistes, pedicurs y dentistes.

k) Sistema de nòtes diáries y mensuals, sobre'l modèl (reformat) de la auto-emulació, de Mr. Pastre.

l) Seccions chorals (ja iniciades), dramática, caritativa, etc.

m) Práctica parlada de francès y castellá, ademés de les classes d'aquèstes llengues.

n) Un professor suplent pera les malalties dels professors y oficial de secretaria.

o) Planxar, rentar y cuinar, pera les nènes.

p) Publicar un parèll més d'òbres de text y un Butlletí mensual.

q) En Geografia y Història mapes de relleu.

r) Dibuix de decoració inventiva, ademés del natural d'obgectes.

s) Suprimir al Septembre els exámens oficials, y així poguèr, durant l'istiu, fer dues sèries de cursèts lliures: una pels alumnes, com aquèst any, y una pera mèstres ja graduats.

t) Adquirir terrenos pera edificânshi la Escòla definitiva, ab totes les perfeccions. A Barcelona ja no hi cabèm, ni estrenyentnos. Hèm mirat ja varis terrers oferts a bòn prèu y sòls falta escullir entre ells. En necessitèm un mínimum de 300.000 pams quadrats. Per altra part tením algún bonfactor que, pera aquèst sòl objecte, facilitaria'ls cabals necessaris. La importáncia d'aquèst extrém és extraordinária. A la Memòria del any que vé ens remetèm, quasi segurs de poder dir als nòstres amichs: tenim ja terrer y bò y gran.

u) Professorat pagat, no lo que mereix, però pagat. Es tant necessari aquèst extrém, que'ns estalvièm d'aduhir una sòla argumentació. Es la basse essencial de tota òbra com la nòstra. Sòls que, l'any passat, estavem en la alternativa de no pagar o no fer rès. Y vam optar per lo primer.

v) Creació de la primera Escòla de párvuls, de les 3 que necessitèm pera Escòles práctiques dels nòstres mèstres.

x) Fer pèndre part als nòstres alumnes a concursos públichs de gimnás, fotografia, d'educació, etc.

y) Fer a la fí del curs, una Exposició dels treballs dels alumnes durant l'any.

z) Organisar entre'l professorat nòstre una sèrie de conferenciants, al istil anglés, pera les societats que'ls demanin, sia pera cursets ordenats, sia pera conferències soltes.

L'haver complèrt aquest any les nòstres ofèrtes--quant sa realisació era més dificil—és garantía de que aquèstes promeses no serán pas pura parauleria.

Però tanta novetat descansa sobre la base d'uns presupostos distints dels del any passat. Perxò n'hem fet uns de nòus, esperant que'ls qui puguin ajudarán a cobrirlos, pera poder perfeccionar més y més la nòstra òbra, la òbra de tots.

Excursió a les vòres de S. Cugat. Casa de pagès.
(*Fot. de la classe d'ingrès*

GASTOS

Com vam dir, cada alumne gasta mensualment:		
1. Pera pagos oficials.	10	pessetes.
2. Trevalls manuals, oficials y particulars. .	10	»
3. Lloguer, electricitat, ete.	10	»
Gastos nous pera pago del professorat:		
4. Director, directora, secretari, suplent, (terme mig 35 $ mensuals) cada alumne .	12'50	»
5. Els demés 30 professors (terme mig, 7) .	17'50	»
TOTAL: gastos pessetes mensuals de cada alumne.	60	»

INGRESSOS

1. Una entitat protectora pera'ls gastos oficials, mensual pera cada alumne. . .	10	»
2. Altra entitat protectora pera'l gasto de trevalls manuals, mensual cada alumne. .	10	»
3. Suscripció particular, pera lloguer y llum.	10	»
4. Subvencions Ajuntaments y Diputació de Barcelona, mensual pera cada alumne. .	30	»
TOTAL: ingressos ptes. mensuals, cada alumne. .	60	»

Sobre'l primer y segón concepte d'ingressos, tením ja váries societats desde l'any passat. Pera cubrir aquest concepte ens falten 80 societats protectores. A totes les de Catalunya ens dirigirèm, ab la present Memòria. No n'hi haurá 80 que'ns paguin pels nòstres futurs mèstres 10 pessetes mensuals? N'hi haurá 80 que vulguin contribuir a la gran òbra de conquistar les Escòles y transformar les generacions que pugen?

Sobre'l tercer concepte necessitèm 120 $ mensuals. En tením uns 22. Ens en falten un 100. Cadascú per lo que pugui, no hi haurá unes quantes dotzenes de bones ánimes que'ns ajudin? Estém segurs que sí. Mirin els richs quant els interessen aquèts mèstres que farán pau social per tot Catalunya, y veurán com, ab unes miserables pessetes mensuals, guanyarán el 100 per 1 en vagues evitades, en gent educada, en treballador fort y llest, com deya l'immortal Horaci Mann, el pedagòch de la *práctica* gent nortamericana.

Sobre'l quart y últim concepte, demaném 10.000 pessetes anyals al Ajuntament y 10.000 a la Diputació. L'Ajuntament ja'ns en dona 5.000 (1); la Diputació, 1.000. Y encara la Diputació les dona, no com a subvenció, sinó com a gastos oficials de 6 alumnes, que no'n cobrèm ni un cèntim, abans hem d'afegirhi moltes pessetes...

Hi ha al Ajuntament y a la Diputació amichs nòstres, qui son, ademés, capitostos dels qui comprenen les còses d'educació y llur

(1) Estèm eternament agrahits a l'eficacíssima protecció que dintre de la Corporació Municipal ens han prestat dos hòmes eminents y amichs corals, en Joan Ventosa y Calvell, avuy diputat per Sta. Coloma, y l'H. Giner de los Rios, l'ilustre catedrátich, tot còr y entussiasme pera la nòstra òbra. Els seus nòms, junt ab el del patrici Eussebi Güell, són pronunciats a la Escòla ab agrahiment y amor veritablement filials.

eficácia *insustituible*. Fem nosaltres—hem de dirho clar—la òbra més positiva y gran de les d'educació. Demanèm al Ajuntament una cantitat microscòpica, per assumpte tant colossal, no volent ja demanar cantitats superiors que's solen gastar en còses que en sí no son tonteries, que comparades ab la nòstra òbra són tonteries. Demanèm a la Diputació 2.000 $ dels 104.000 que gasta en coses d'instrucció. La modèstia de la demanda contrasta ab els fruits de la empresa, tant més quant una *Escòla de Mèstres*, que no es primária ni local, cau de plè dintre les obligacions morals de la nòstra Corporació provincial.

Les nenes treballant els llurs troços de jardí.

Cobrirèm gastos? Si és així, la nòstra òbra, al curs que vé, será esplèndida. Si, per desgrácia, no fos aixís, y ens fessin el sort els particulars y ens fessin el sort les corporacions interessades en l' assumpte, no per això fracassaria. Més pobrement viurèm, més sacrificis farèm, trigará més a perfeccionarse la nòstra òbra, però per rès del món la abandonarèm, mènys ara que té la vida assegurada, sisquera sia vida pòbre.

Y sortirán igualment els nòstres mèstres, y en fornades anyals de 20, anirèm espessint la xarxa y teixint la nòstra tèla d'aranya, que'ns servirá, a no trigar gaire, pera dar ordres eficaces a tots els indrèts de Catalunya. Y en les accidentalitats polítiques, podrán aquets bòns mèstres, podrèm nosaltres mateixos oblidar qui ens ha ajudat y qui no, y en totes aquelles còses que no afecten directament a la pátria ni a la moral, afavorir als uns y oblidar als altres? Y tinguis en compte que si un mèstre és un bon mèstre, éll es l'amo del pòble. Y tenint els educadors, tením les multituts ingénues y les minories directores de demá.

NÒTA

Res volèm dir del epissòdi sobre'l tancament de la nòstra Escòla, feta pel Concell de Ministres allá a mig curs. Estèm en nòstre drèt, tením bòns amichs diputats, y no va poguer jugar ab nosaltres el ministre. Apenes rebuda nova del intent del conceller de la Corona, hi hagué reunió extraordinária de professors. Y el professor senyor Rahola, llavors diputat per Barcelona, y jò vam anar al Govern civil a fer y a dir lo que calia. El cas és que l'intent contra nosaltres no prosperá; y fins y tot va apresurarse el ministre a desagraviarnos per telegrama y després per carta.

XII

Adicions y esmènes

Entre'ls mèdis d'educació moral y personal ens hem descuidat de notar les votacions. Hem ensajat d'anar al sistema de votació en molts assumptes (crítica de treballs, resultat de concursos, etc.) per varis motius, però, sobre de tot, pera educar el judici práctich dels futurs mèstres y mèstras. Y ho hem fet tant a la fòrta, que fins hem subgectat al sufragi universal dels alumnes còses tant delicades com el fallo del concurs dels *Estudis Universitaris* (després de discutits públicament els trevalls presentats) y la expulsió o no expulsió de la Escòla d'un alumne que semblava tenirhi pòch afecte, pòch amor a la Casa, còsa pera nosaltres intolerable. Els resultats foren excelents. Tant, que aquèt curs accentuarèm aquèt mèdi d'educació de la personalitat pròpia.

A la plana 4, ratlla 30, hont diu *posterior* té de dir *posteriors*. A la 6-15, diu *societat* per *societats*. A la 8-12, hi ha d'havèr *coma* entre *soldat* y *polítich*. A la 10-40, *Protector* té de dir *Protectora*. A la 17-11, *Dèrt* dèu dir *Drèt*. A la 20-11, hont diu *Mercè Sureda* té de dir *Carme Guasch*. La nèna Sureda no és pas expulsada. A la 23-26, *l'assaigs* té de dir *d'assaigs*. A la 27, *A. Puig* té de dir *M. Puig*. A la 27, Espina, el *11* de la darrera columna tè de dir *15'5*. A la 26, notes de J. Rotger, el *17'5* té de ser un *18*. Altres erros sobre accents, no'ls anotèm.

Entre'ls *Estudis Especials* del Programa (pág. 12) hi falten la *Fotografia práctica* y *Teoria y práctica de la Sardana*, que aquèt curs s'ensenyarán normalment.

Com a resultat final de les calificacions, resulta que'ls nòstres alumnes, llevat dels no examinats (plana 27, final), están en el següent ordre de mèrit (les nènes van en *cursiva)*: Foguet, 22'5 punts; Sabater, Sòrt, Batllòri, *Busquets*, Adrián, Bach, Blanch, *Matilde Kirchner*, Martorell, Masvidal, *Font*, Fornagaera, *Puig*, *Teresa Rotger*, *Carme Rotger*, Fornaguera, *Gualba*, *Canibell*, Espina, Solé, Barroso, *Balmas*, Queralt, Bonsoms, Rebasseda, Aranda, Sagués, *Sureda*, *Carbonell*, *Peris*, *Guasch*, *Sara Kirchner*, *Pelegrí*, *Serret* y *Aiguaviva*.

FI

Gramàtica Pedagógica de la Llenga Catalana,

den JOAN BARDINA.

Curs superior, 2 ptes. — Curs elemental, 0'50 ptes.